

6
POLYCARPI LYSERI

PROF. PHILOS. EXTR.

Pss.
1719, 7

DISSERTATIO
DE

23

FICTA MEDII AEVI

BARBARIE

IN PRIMIS

CIRCA

POESIN LATINAM

bss
d

SPECIMINIBVS NON INELEGANTIBVS
CARMINVM EDITORVM ET INEDITORVM
CORROBORATA

HISTORIAE POETARVM
MEDII AEVI

PRÆMISSA.

HELMSTADII,

LITTERIS HERMANNI DANIELIS HAMMIL,
ACAD. TYPOGR. MDCCXIX.

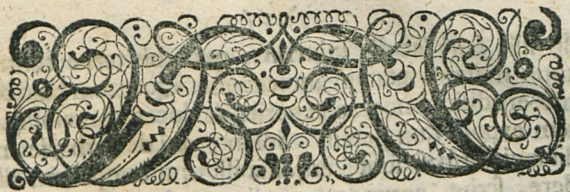

36.

Index Poematum non evulgatorum, quorum
mentio facta in dissertatione, quæque ex MSS.
eruta cum publico communicabo.

- I. PETRI de RIGA Aurora cum supplemento AEGIDII
& annexis aliis.
- II. MATTHAEI Laudunensis & AEGIDII Tractatus de Poena
infernali.
- III. HENRICI Septimellensis Elegia de diversitate fortunæ
& Philosophiæ consolatione Libris IV.
- IV. GALFRIDI de VINO SALVO Poëtria nova.
- V. EBERHARDI Bethuniensis Labyrinthus.
- VI. ADOLPHI fabulæ.

Mitto scripta, quæ edita profant, & ductu Codicum
MStorum a me correctæ.

Pro-Rector Academia Magnifice.

*Summe Venerabiles, Jure Consultissimi, Expe-
rientissimi, Excellentissimi*

Academia Patres.

Hospites observandi.

*Generosissimi Nobilissimi Clarissimi Eruditissimi
Academia Cives.*

Omnesque omnis generis Auditores

Honoratissimi.

ERuditionis progressibus nihil obstare magis ar-
bitror, quam innumera, quæ in eadem ena-
ta sunt, præjudicia. In singulis quæ reperian-
tur disciplinis falsa, nunc ante oculos non
ponam. Ad universum solum simul atten-
dens eruditionis ambitum, in ipsa ejus historia tale
quid me contemplari puto. Obscura sunt in antiquis
temporibus multa. Nec mirum in disitis dijudican-
dis hebescere visum, & vel nihil plane, vel diversum
quid menti exhibere. At vero, si qua succurrit errori
excusatio, parum tamen proderit illis, qui proxima
intuentes fallunt se & alios. Insignem ego deprehen-

A

do

do illis fieri seculis injuriam, quæ bis terve centum annis nostram ætatem antecedunt. Quantum hæc opinio eruditioni noceat experientia docet, brevibus autem exponi non potest. Solent, qui de barbarie medii ævi persuasi sunt, eruditis illorum temporum illudere, scripta eorundem negligere, & eruditionem in his reconditam ignorare. Hinc quærunt sæpe, quæ dudum inventa fuerunt, scribunt quæ scripta jam leguntur. Iniquissimum esse hunc eruditionis mediæ contentum demonstrare animus est, ita, ut per omnes disciplinas procedentibus, ac eruditionis mediæ ævi faciem contemplantibus, appareat a nostra ignorantia ad veritatis negationem imperite valde procedi & incongrue. Eam igitur ob causam, cum Vos, AUDITORES, benivolentissime atque humanissime convenisse videam, ut me, de FICTA MEDII AEVI BARBARIE dicentem, audiatis, præfamine longo Vos detinere, multisque verbis Vestram in auscultando attentionem exorare supervacaneum ducō.

Terminos autem, ut medio ævo figam, a *sexto* post natum Christum seculo ordiar, & ad *decimi quinti* initia pergam. Quamvis enim alii liberaliores sint in barbariei tempore definiendo, illustria tamen reliquorum seculorum specimina, quicquid objicitur barbarificæ nubis, dispellunt facile.

Seculi ergo post Christum natum *sexti* studia lustraturus a sacro narrationem meam inchoabo. Fateor enim, me levitate probationum moveri non posse, ut cum nupero quodam scriptore ecclesiasticum statum reliquis aut omnibus, aut aliquibus, postponam.

ob

Nec

Nec prudentiores, credo, hominis, confusam admodum rerum divinarum atque humanarum notitiam præ se ferentis somnia, imperitiæ pariter atque impudentiæ testimonia, probabunt. Ego rei dignitate, & auctoritate omnis temporis publica, suffultus, primas sacratæ doctrinæ tribuo. Sexto vero Christianæ æræ seculo THEOLOGIA culta fuit Jucibus LAVRENTIO Novariensi Episcopo, AGAPETO Diacono, MARTINO Dumienſi Antistite, IOHANNE Scholastico Abbate montis Sina, qui vulgo Climacus appellatur, VENANTIO HONORTO CLEMENTIANO FORTVNATO presbytero Italico Episcopo Picaviensi, ANDREA Archiepiscopo Cretenſi cognomento Hierosolymitano, S. ISAACO Syro presbytero Antiocheno, CHRYSIPPO presbytero Hierosolymitano, GALLO Confessore, EVANTIO Abbate, SEDATO Episcopo & pluribus aliis ex parte mox commemorandis. Horum omnium præclara scripta florentem eo tempore Theologiæ doctrinam fuisse evincunt.

Ut vero constet, non soli doctrinæ, quod forte aliqui putant, practicæ instituisse Theologos, indicare juvat circa *dogmata* Theologica varios hoc seculo susceptos esse labores. Integra Theologiæ *systemata* dederunt BOETHIUS, FVLGENTIUS Ruspenſis Episcopus, ANASTASIUS Patriarcha Theopolitanus. Imo vix est materia Theologica, quam non singularibus scriptis illustrarint hujus temporis Theosophi. De *Trinitate* egit FERRANDVS Diaconus Carthaginiensis, ALCIMVS AVITVS, imo ipse Imperator IVSTINIANVS. Egregium imprimis est HORMISDAE Papæ scriptum ad Justinum Imperatorem, quo divinitatis & *incarnationis* mysterium ita

exponit, ut accuratius non possit. Exstat Johannis II. Papæ epistola, qua docet, Christum secundum Deitatis naturam Patri æqualem, secundum vero humanam naturam minorem esse, quæ nervose omnia illa continentur, quæ postea adversus Anti-Trinitarios dicta sunt. De *Christo* habemus tractatus cum aliorum tum IOHANNIS Maxentii, LEONTII Byzantini Monachi, ANASTASII Sinaitæ, FACUNDI Episcopi Hermianensis, RVSTICI Cardinalis, PETRI Diaconi. De *procreatione mundi* scriptum dedit ZACHARIAS Episcopus Mitylenensis. Obsecram de *anima* doctrinam luculenter pertractavit MAGNVS AVRELIVS CASSIODORVS Senator. Dogma de *libero arbitrio & gratia Dei* FAVSTVS Gallus Rheginæ civitatis Episcopus diserte exposuit, quem secuti libris integris CAESARIANVS Arelatensis, HAVITVS Viennensis Episcopi, IOANNES Presbyter Antiochenus, LVCIDVS & concilia non una inprimis Arausicanum secundum. *Prædestinationem* perspicue explicuit FVLGENTIUS. Nec desunt de aliis argumentis scripta horum temporum crudita & præclara, quæ enarrare tempus non concedit.

Polemica Theologia hujus ævi habet præter nominatos THEORIBIVM Episcopum Palentinum & Astoricensem, MONTANVM Episcopum Toletanum, LEONTIVM Advocatum Byzantinum.

Nec studium *Biblicum* vel *Exegeticum* hoc sexto seculo neglectum fuit. Testes habeo IVNILIVM Episcopum Africanum, MAGNVM AVRELIVM CASSIODORVM, ANASTASIVM Sinaitam, IVSTVM Orgelitanum Episcopum, NONNVM Panopolitanum, PRIMASIVM Episcopum Vticensem, ANDREAM Archiepiscopum Cæsareæ Capadociæ.

Non

Non levis quoque cura hoc seculo suscepta fuit circa *externam Ecclesie faciem*. Scriptis eam promovere studuerunt FVLGENTIVS FERRANDVS & CRESCONIYS Episcopus Africanus. Reipsa illustriorem eam reddere laborarunt concilia & synodi, ex quibus Romanæ aliquæ *alienationes bonorum* ab Ecclesiis acquisite interdunt. Odoacer Rex Herulorum & Italiæ legem tulerat, qua bona Ecclesiæ non necessaria vendi & in usus pios converti mandabat. Prævidit facile prudentia sua Pontifex, portam hac lege aperiri, non laicis tantum invadendi bona sacro cultui destinata, sed clericis etiam eadem minus rite administrandi. Cum itaque e re ordinis sacri videret esse, ut bono animo donata perpetua essent ecclesiis, ne forte exulante hominum liberalitate ad incitas redigerentur clerici, legem memoratam infringere non immerito laboravit. Eadem occasione alia dicti Regis constitutio, ne sine Regis Italiæ consensu summus Pontifex eligeretur, irrita reddita est. Non sine consilio hujus rei mentionem injicio. Solent non uni *barbariei fontem*, ac *medii ævi obscuritatem* ex Pontificum Romanorum potestate, sensim sensimque aucta, arcessere. Sed inique. In forma regiminis sacri constituenda perinde est, si ve plures habeamus iudices, si ve unum, Papæ nomine venientem. Hoc ipsum dudum prudentiores Theologi, in ipsa reformatione Lutheri, & postea, probe animadverterunt, existimantes, Papæ capitis ecclesiastici loco venerari non esse impium. Et sane, si is ipse veritatibus cœlitus datis vim inferre desistat, nulla apparet ratio, cur potius Politico principi & seculari, summa in rebus sacris potestas concedatur,

quam viro cuidam ecclesiastico. Scio Pontifices accusari, ejus inprimis, quod non satis habentes sacrorum administrationem, terrenarum etiam ditionum possessionem sibi vindicarunt. Verum, si id quidem sine injuria tertii fiat, nihil habet incommodi. Est raro affectus secularium in ecclesiasticos talis, ut iis ad vitæ commoditatem necessaria elargiri velint. Cur ergo legitime acquisita possidere & tueri prohiberentur clerici, & horum Principes Papæ. Principum civili potestate præditorum non uni in suis terris supremi habentur Episcopi, licet civilibus negotiis immisceantur, quidni Pontifex & Clerus jure utatur reciproco. Quæ in aliis Conciliis adversus segnes in officio clericos, proque servanda eorum castitate & temperantia, aliisve moribus sacro ordine dignis, constituuntur imitationem etiam hodie merentur. Ordinis quoque eo tempore in externis rite observati indicium est decretum, quo populus, ne ante *benedictionem* acceptam templum & sacra relinquat, jubetur. Talia certe nostris temporibus repidioribus pudorem incutiunt insignem. In non male constitutis numero illud, quo Patres Concilii Valentini volunt, ut sponsus & sponsa a sacerdote benedicantur, & ea nocte, quum benedictionem acceperunt, in *virginitate* permaneant, Videtur quidem hæc regula superstitionem fovere, eo ipso, quo circa minutiora occupata est. Attamen patet ex ea, sollicitos fuisse seculi hujus theologos, ut ne in minimis circumstantiis peccaretur, vitæque institueretur Christianæ sanctitati conveniens. Prudentiam non minus ecclesiasticam inuit, quod in rebus etiam minoris momenti vulgus com-

compescere & continere studuerunt, quod quo superstitioni propius est, eo magis habendum est pium.

Refero ad emendationes practicas institutiones ordinum religiosorum. Nam convenire aliquos Deum deprecandi, exercitiis pietatis vacandi, aliosque exemplo & ore asceticam vitam docendi gratia Christianismo non repugnat. Alium autem finem non habuisse olim conventus Monasticos leges, ad quas compositi primum sunt, evincunt. Quæ objiciuntur nimium carpunt & abusum. Ideoque non sunt laude sua defraudandi, qui collegia monachorum condiderunt. Eminent facile in ordinibus celebritate sua Ordo *Benedictorum* S. Patris Benedicti regulam sequentium, & hoc sexto seculo initium habentium. Sed mitto doctrinæ sacræ incrementa & ad alias disciplinas pergo.

JVRISPRVDENTIA tantum abest, ut hoc sexto seculo barbariem induerit, ut potius in illud fastigium erecta sit, quod hodieque superare multi conantur, pauci valent. Vixit enim his temporibus JUSTINIANVS Imperator, qui ex omnibus Constitutionibus Imperatoriis, partim tribus Codicibus Gregoriano, Hermogeniano & Theodosiano collectis, partim Novellis comprehensis, unum *Codicem* fecit conscribi. Atque ne sola auctoritate & imperio leges condidisse videretur Augustus, Jus Vetus Romanum, quod ratiociniis inprimis fulciebatur, ex libris JCtorum primariorum iisque numero duobus millibus & trecentis decem millibus versuum excerpere curavit, quod opus *Pandectarum* nomen tulit. Vere Laurentius Valla dicit, se perlegisse quinquaginta Digestorum libros ex plerisque Jurisconsulto-

sultorum voluminibus excerptos, relegisse libenter, & quadam cum admiratione, quod nescias, utrum diligentia an gravitas, prudentia an æquitas, scientia an orationis dignitas præstet. Sunt quidem ex recentioribus, qui laborem, velut sine ordine digestum, & nostris temporibus, nostrisve regionibus, minus convenientem, profcundunt. Ego vero ordinem Edicti Perpetui in digerendis juris civilis argumentis servatum esse, nec sine causa, nec sine prudentia, arbitror. Ordinem enim philosophicum in rebus arbitrariis quærere supervacaneum est, neque poterunt, qui antiquum carpunt, omni ex parte perfectum prodere & indicare. Voluit etiam legislatoria prudentia, ut ordo, cui assueti omnes erant, cujusque immutatio confusionis multum, utilitatis parum peperisset, servaretur. Ast sufficiat obtrectatoribus illis Jacobum Cujacium opponere qui ita: Cohærent digestaque sunt omnia arte mirabili, non tam ingenio Triboniani, quam Juliani, Hermogeniani & veterum prudentum, quorum ille vestigia secutus est, & qui aliam desiderant vel comminiscuntur artem, sunt ineptissimi & improbissimi, neque quid sit ars sciunt, nec artem Digestorum. Non substitit Imperator in Pandectis conficiendis, sed in artis formam & disciplinæ ordinem jus redegit, *institutiones* promulgando. Imo prior ille *Codex* abrogatus est, inque ejus locum novus *repetitæ prælectionis* substitutus. Additæ postea *Constitutiones*, *Novellæ* & *Authenticæ*. Quis itaque hujus seculi jurisprudentiam barbaram vocitare audeat, quæ eo tempore in Academiis, præsertim *Romana*, *Constantinopolitana*

politana & Berytensi floruit, quæque vel hodie in orbe Europæo colitur.

Non desunt in reliquis disciplinis hoc & sequentibus seculis merita, quæ tamen singula vel recensere solum, tempus, quod sermoni destinavimus, prohibet. Itaque de singulis pauca decerpemus. In PHILOSOPHIS eminent PROCLUS Lycius, AMMONIVS, ISIDORVS Gazæus, SIMPLICIVS Cilix, IOHANNES Philoponus, OLYMPIODORVS Alexandrinus & MAGNVS AVRELIVS CASIODORVS.

Inter MATHEMATICOS insignes fuerunt MARIANVS Neapolitanus & EUTOCIVS Ascalonita. Tulit etiam hæc ætas *Cycli paschalis* & *era* vulgaris *Christianorum* auctorem, præstantissimum inde chronologum, DIONYSIVM exiguum Abbatem, cujus ductum hodieque sequimur, quæ res barbaro, si Diis placet, seculo, laudi est vel maxime.

HISTORIAM promoverunt plures, *literariam* HESYCHIUS Milesius, *civilem* PROCOPIVS, AGATHIAS, MARCELLINVS Comes, IORNANDES Gothus, GREGORIUS Turonensis, & ex sexu sequiori BAVDONIVIA monialis S. Crucis Pictavenfis; *Ecclesiasticam* EVAGRIVS Scholasticus, VENANTIIVS FORTVNATVS, CYPRIANVS Episcopus Tolonenfis, DINAMIVS Patricius, FAVSTVS Monachus Agaunensis, FAVSTVS Monachus Cassinensis & plures. De his & sequentium seculorum historicis, quos commemorare hac oratione nolo, observo, eos obscuros quidem multis videri, nominis tamen celebritatem sequiorum temporum scriptoribus conciliaffe fere solos.

B

Alb.

Alb. Cranzius, Jo. Trithemius, Joh. Aventinus. Casp. Bruschius, Simon Schardius, David Chytræus, Marq. Freherus, Cyriacus Spangenbergius, Jo. Pistorius, Melchior Goldastus, Aub. Miræus, Godofr. Henschenius, Dan. Papebrochius & infiniti alii ne nomine quidem noti essent eruditis, nisi ex ævi medii historicis aliqua vel compilassent, vel collegissent & evulgassent.

Quoniam vero barbariei nomen ob styllum inprimis minus purum seculis mediis inustum fuit, purgemus & ab hac labe ea, atque nulli seculo præstantissimos defuisse styli, etiam Latini, cultores demonstramus. (a) PHILOLOGIA scilicet, seculo in quo versatur oratio nostra sexto, PRISCIANVM habet Grammaticorum omnium Latinorum Principem, cujus autoritati innituntur, quotquot regulas latinæ linguæ præscribere audent. *Eloquentiæ solutæ* specimina non contemnenda dederunt Anicius Manlius Torquatus Severinus BOETHIUS, cujus de consolatione philosophiæ libri V. soluta partim oratione elegantissimo stylo scripti sunt, & Magnus Felix ENNODIUS Ticinensis Episcopus, in cujus orationibus, si inprimis ad rerum pondera respexeris, oratoriam facultatem eximiam deprehendes. Nec curiositatibus oratoriis caret seculum. FVLGENTII liber sine literis (b) huc pertinet.

POE-

- (a) Animus erat singulorum seculorum medii ævi eruditionem hac methodo enarrare, sed cum hæc res volumen ingens exposcat, atque rectius in historia eruditionis uniuersali exhibeatur, eam operam differendam esse credidi.
- (b) Exhibet is viginti quatuor sermones, quorum primus caret litera A, secundus litera B & ita porro.

) II (

POESEOS etiam dignitatem tuiti sunt in lingua
Græca NONNVS. (c) In Latina RVSTICVS HELPIDIVS, (d)
TVRCIVS RVFFVS ASTERIVS, (e) ALGIMVS ECDICIVS
B 2 AVI-

- (c) Qui Evangelium Johannis carmine reddidit eleganti.
- (d) Medicus Theodorici Regis Gothorum, Exquaestor. Ejus
exstant historix Testamenti veteris & novi carmine hexa-
metro scripta.

Speciminis loco adducam versus, quibus Noæ arcam
describit:

*Hic volucres, armenta, viros, genus omne ferarum
Ne quid diluvii perdat violentia, Noe
Colligit, atque unam, tot condita, condit in arcem.*

Ejusdem Helpidii carmen habemus hexametrum de
Christi Jesu beneficiis.

- (e) Vir consularis, qui nervosum & elegans condidit carmen,
quo collationem fecit veteris & novi Testamenti ita incipiens:

*Cantemus socii Domino, cantemus honorem.
Dulcis amor Christi personet ore pio.
Primus ad ima ruit, magna de luce superbus.
Sic homo cum tumuit, primus ad ima ruit.
Unius ob meritum cuncti periere minores:
Salvantur cuncti unius ob meritum.
Sola fuit mulier, paruit qua janua letho:
Et qua vita redit, sola fuit mulier.
Fratr iniquus erat, justum qui percutit olim,
Damnator Christi frater iniquus erat.*

- (f) Qui composuit Poematum de Mosaicæ historix gestis Libros
V. Est hoc carmen majestatem heroico versui competente
præditum, quod vel ex paucis lineis lib. III. quo sententiam
Dei contra protoplastos latam exponit, patet:

*Tempus erat, quo sol medium transcenderat axem
Promus & excelsi linquens fastigia centri,*

Vici-

*Vicina jam nocte leves pramiserat auras,
 Illis, sed major curarum voluitur aestus,
 Feruentesque tenent mala conscia corda dolores.
 Utque pudor capto detorsit lumina sensu,
 Reppulit & miseros alterno a corpore visus,
 Nec jam secura praestatur luce iucri
 Signatam fixo peccati stigmatate carnem.
 Indumenta parant foliis ut mollibus ambo
 Membra tegant, nudumque malum de veste patefcant.*

*Protinus attonitis senserunt auribus ambo
 Presentem dominum tristi tum luce perosum
 Expavere diem detecto in crimine testem.
 Illos nam vastis specubus si forte baratrum
 Panderet, aut subitum tellus monstraret biatum.
 Non pigeat prono trepidos descendere saltu.*

*Tum sic terribili primum Deus increpat ore
 Atque ubi sit miserum nescens interrogat Adam.
 Qui trepidam pavido producens pectore vocem,
 Vix haec pauca refert: Tuus o celsissime terror
 Mentibus infidens latebram tentare coegit,
 Nam quia nuda forent in operis corpora membris
 Erubui fateor, calumque per abdita fugi.
 Et quis ait subitum concussit corde pudorem?*

Ille ubi convictum claro se lumine vidis

*Non prece summissa veniam pro crimine poscit,
 Non votis lacrymarve rogat nec vindice stetit
 Pracurrit meritam supplex confessio pœnam
 Jamque miser factus nondum miserabilis ille est.
 Erigitur sensu, tumidisque accensa querelis
 Fertur in insanus laxata superbia voces:
 Heu male perdendo mulier conjuncta marito!*

Quam

AVITVS, (f) DRACONTIVS, (g) ARATOR, (b) VENAN-
 TIVS
 B 3

Quam sociam misero prima sub lege dedisti,

Hæc me consiliis viciis devicta sinistris,

Et sibi jam notum persuasit sumere pomum

Ista mali caput est, crimen surrexit ab ista.

Credulus ipse fui, sed credere tu docuisti,

Connubium donans & dulcia vincula nictens.

Atque utinam felix, quæ quondam sola vigebat

Calebs vita foret, talis nec conjugis unquam

Fœdera sensisset, comiti non subdita prave.

Integrum mereretur recenferi carmen, quo sane comitius & ornatius nec hodie poëtæ nostri proferunt.

Exstat & ejusdem Alcimi Aviti Poematum liber VI. de consolatoria laude castitatis ad Fuscina[m] sororem Virginem Deo sacratam.

(g) Hispanus, qui scripsit libellorum bigam: quorum prior de opere sex dierum & creatione mundi, hexaemeri titulo scriptus est heroico metro. Alter vero posterior Elegiaco postfatio quasi quædam est & præcedanei illius pariter atque sui ipsius ad Deum & ad Regem Theodosium Jun. Augustum excusatio. Utriusque editionem reliquis præferendam adornavit Andr. Rivinus. Lipsiæ 1651. o.

Ut appareat an jure inter poetas nomine dignos suo referatur Dracontius, ecce initium libri:

Prima dies lux est terris, mors una tenebris,

Lux datur ante polum, lux clara causa dici,

Lux jubar æthereum, lux noctis limos & umbra,

Lux facies rebus cunctis, & lux elementis,

Lux genitis factisque calor, lux gratia solis,

Lux decus astrorum, lux aurea cornua lune,

Lux fulgor cœli, lux & primordia mundi

Lux splendor flamma, lux magni temporis index,

Lux opus auctoris primum, candorque pudoris,

Lux honor agricolis, requies lux omnibus agris,

LUX

TIVS HONORIVS CLEMENTIANVS FORTYNATVS, (1)
MAGNVS

*Lux avi, mediis dat lux quoque tempora metis,
Qua bene constructa mundi primordia lucent.*

- (b) Qui acta Apostolorum carmine epico reddidit, aliaque carmina scripsit. Delibabimus ex Historiæ Apostolicæ Lib. I. locum, quo claudum à Petro sanatum sistit Arator:

*Clandus erat, cui prima dies exordia vita
Membrorum cum strage dedit, languore coævo,
Oſto luſtra gerens, ad quem comitante Joanne,
Respice; Petrus ait, votum spes lueſit avarum,
Cumque negat meliora parat, quam ſepe gravatos
Deſperata juvant, & ſemine nata ſiniſtro
Proſperitas, celans mœſtis conſinia læta
Principis, ad vota venit, gaudebat egenus
Plus vacua merviſſe manu, qui munera poſcens
Eſt datus ipſe ſibi: nulla hic mihi vena metalli
Reſpondit, qua fundat opes; ego ditior agro
Pauper ero, progreſſus abi, de voce iubentis
Exiit medicina potens, atque hoſpiti greſſus.
Convixere pedes, cunabula longa relinquens
Calcavit veteranus humum, plantis que novellis
Materies ſe priſca movet cui præpete curſu
Protulit inceſſus quicquid non edidit ortus.*

- (i) Episcopus Pictaviensis, appellatus vulgo, cum reliquos sui ævi eruditione superaret, scholasticissimus, variorum carminum scriptor, quæ singula libris XI. proſtant.

Præterea sunt ejus de vita S. Martini libri quatuor. Item de excidio Thuringiæ ex persona Rhadegundis liber, qui ita incipit:

*Conditio belli triftis, fors invida rerum
Quam subito lapsa regna ſuperba cadunt.
Aula palatino qua floruit antea cultu
Hanc modo pro cameris mœſta favilla tegit,*

Qua

Boethius

MAGNVS FELIX ENNODIVS, (k) BOETHIVS, (l) & quem primo loco nominare debebam Rex Francorum CHILPERICVS,

*Qua steterant longo felicia culmina tractu,
Vista sub ingenti clade eremata jacent.
Ardua quae rutilo nituere ornata metallo
Pallidus oppressit fulgida recta cinis.*

Item ad Justinum Juniorem Imp. & Sophiam Augg. liber.
Item ad Artachin liber.

(k) Episcopus Ticinensis, cujus prostant carminum Liber & Epigrammata. Ex multis seligam carmen VI. quod ita incipit:

*Post canas hyemes gelidi post damna profundi
Tranquillum quotiens navita carpit iter
Maeret, & infidi desperat prospera ponti,
Quamque videt faciem non putat esse satie,
Sibilat aura levis, validas timer ille procellas
Fluctibus & blandas aestimat esse minas
Linteae si crispant Zephyri pendentia malo
Et dulci ludit spiritus obsequio;
Confusam ventis naturam perdere leges
Jurat & antiquum credit adesse chaos.*

In Epigrammatibus ejus & elegantiae & venustatis ac ingenii multum est. Exstat Epigramma ejus aliquod LXXIV. in Bibl. Max. Patr. T. IX. p. 431. A. B. quo de varietate clericorum ita canit:

*Qui ponti facies, numerum qui novit arena,
Femina quem jurans fallere nulla potest
Astrorum plebem, qui calles spectat amantum
Cynthia cui certis cornibus innotuit.
Non valet hic vultus retinere & nomina mores,
Quos mutat clerus tempus in exiguum.*

Aliud legi meretur de anu XCVII. l. c. p. 433.

(l) Ejus de consolatione philosophiae libri V. soluta partim oratione, partim versibus scripti sunt.

RICVS, (m) & plures. (n) Non desituuntur secula sex-
tum excipientia suis meritis unamquamque eruditionis
partem insigniter polientibus Sed ea hac quidem vice
proferri singula nequeunt. Seligemus pauca, quæ sin-
gularia

(m) Cujus vena felix ex epitaphio, quod S. Germano ipse fe-
cit, patet. Ita orditur:

*Ecclesia speculum patria vigor ara reorum
Et pater & medicus, Pastor amorque gregis.
Germanus virtute, fide, corde, ore beatus
Carne tenet tumulum, mentis honore polum.
Viri cui dura nihil nocuerunt fata sepulcri:
Vivit enim nam mors quem tulit, ipsa timet.*

(n) Imo de sequiori sexu uxor Boëthii HELPIS vel Helpidia Poe-
tria & ipsa fuit.

FVLGENTIVS Ruspensis Episcopus poemate insectatus est
errores Thrasamundi Regis. Fabius FVLGENTIVS Placiades,
cujus mythologicon & astronomicon superest.

THEODVLVS peculiari ecloga comparat miracula V. T.
cum antiquorum poetarum commentis.

GODELBERTVS historiam à mundo condito ad usque na-
talitia Salvatoris metro profequitur.

PRISCIANVS Dionysium Periegeten latino carmine reddidit.
CORIPPVS Africanus, cujus exstat epos libris IV. com-
prehensum de laudibus Justini minoris. Scripsit & Belisarii
encomium quod intercidit.

MARCVS quidam S. Benedicti discipulus, cujus carmen
de S. Benedicto elegans est & fluidum ita incipiens:

*Caca prophanitas coteret dum terra figuras
Et manibus factas crederet esse Deos;
Templa ruinosis hac olim struxerat aris,
Queis dabat obscuro sacra cruenta Jovi.
Sed iussus veniens, eremoque vocatus ab alta
Purgavit sanctus hanc Benedictus humum.*

v. Acta Sanctorum Ord. S. Benedicti T. 1. p. 28.

gularia sunt, quibusque vix hodie similia reperiuntur. Non dubito seculi *septimi* singularibus accensere ortum *religionis Islamiticæ*. Illius conditor *MUHAMMED* non le-
vem legislatoriam in decretis ferendis demonstravit pru-
dentiam. Collimant eo omnia religionis dictæ capita,
quæ reipublicæ conservandæ gratia maxime videntur
esse lata. Et certe, siquidem falsitas religionis fuerit
manifesta, impostori sola hæc restat laus, ut vinculum,
quo vulgus in officio continetur, constituatur arctissi-
mum. Fere in eam delabor opinionem etiam veræ re-
ligioni prodesse multum, & ecclesiasticam arguere pru-
dentiam, si in iis, quæ externa sunt, & veritati non
adversa, aliqua fiant in ceremoniis sacris superflua.
Quicquid hujus sit, politicam ostendit vel maxime pru-
dentiam, si quis in legibus ferendis ad reipublicæ tran-
quillitatem, ad cultus divini sanctitatem, saltem externam,
ac denique ad ipsorum hominum commoda, & usus me-
dicos, attenderit. Hanc prudentiam Muhammedi de-
negare non possumus. In fundamentis legis Muha-
medicæ potioribus est *mundities* corporis & vestium ex-
terna. Quis hoc institutum improbet? Situs & squa-
lor putredinis mater est, ideoque singulas, quibus in-
sistit, res corrumpit, & vix videas homines munditiei
corporis addictos morbis illis, quos cutaneos dicimus,
infestari. Adde munditiam corporis, animi purioris
indicem plerumque esse. Affectuum enim, & actionum
humanarum, intimior est cum corpore nexus, ita ut
spurcitiei externæ dediti raro mentis puritate gaudeant.
Labes illæ animi, quæ externis actibus produnt sese,
comitem habent neglectum corporis cultum. Illis an-
tidotum

tidotum præbes, si a spurca vivendi ratione abstinueris. Munditiei Islamitæ jungunt *orationem*. Hæc si rite, inprimis a vero Dei cultore instituat, mirum est, quantum animum reficiat. Potissimum, quod nostræ felicitati maxime obest, vitium est philautia; quæ, dum nostris nimium fidimus viribus, virtuti & prudentiæ damna affert non una. Huic solidius ire obviam non possumus, nisi quando oratione devota mentem Deo dicamus, & submissione ac veneratione illa agnoscimus ac testamur, nostram imbecillitatem tantam esse, ut omnia Deo soli accepta referre, atque ab eo expectare debeamus. Imo acutè crebra oratio animum, atque, dum ab omnibus aliis, mixtis sæpe & confusis ideis abstrahit, ad simplicem illum & unicum de Deo sensum pellit, & in originem omnium idearum inquirat. Tertium legis Islamiticæ fundamentum est *Elemosyna*, quam ab infidelibus promptius exhiberi, quam Christianis, merito dolemus. Liberalitas illa in ege- num proximum non unis stipatur virtutibus. Animum ad misericordiam & lenitatem assuefacit, & quod prudentiæ legislatoriæ est respicere, harmoniam privatorum in republica servat individuum integramque. Accedit *jesunium*, quod, si superstitio absit, ne sapientia quidem damnat. Est illud, ut gulæ, ita plurimorum inde pullulantium affectuum & malorum frenum, quo, siue corporis sanitatem illibatam, siue animi tranquillitatem incorruptam cupias, obtinebis facile. Quod ad *peregrinationes* certas quotannis suscipiendas & alios ritus a Muhammede iustos attinet, illi quidem omnes mystica quadam ratione ab interpretibus doctrinæ Muhamme-

hammedicæ explicari solent. Nos tamen ea missa existimamus esse prudentis legislatoris, populum, cujus otia vitia sunt, variis semper detinere, quibus occupetur, quæ si non occurrant reipublicæ adeo proficua, injungenda aliqua tamen sunt, quæ agat, quibusque observatis demonstrat, se omnium eorum, quæ a magistratu imperata sunt, sedulum exsecutorem esse, quamvis vel nulla alia, præter superiorum voluntatem, subfuerit ratio. Reliqua legis Muhammedicæ decreta ejusdem generis sunt. *Cultus* diebus Veneris & festis publicus tendit ad mutuum hominum commercium per conventus publicos, atque ad quietem certo tempore sanitatis causa habendam. *Circumcisio*, ne à Judæis nimis recederet probata. *Sanguinis* & aliarum rerum *estas* naturæ ipsi adversus est, ideoque in earum prohibitione non prudentem minus legislatorem quam sapientem egit Medicum Muhammed.

Habet & PHILOGIA non leve in Muhammede præsidium. *Linguam Arabicam* ita coluit & perfecit, ut CORANVS ejus non doctrinarum solum sed & sermonis norma haberi soleat. Miraculum credunt Islamitæ, quod cum conati sint eloquentissimi quique ei par aliquid elaborare, ne capitulum quidem unum ipsi conferendum proferre potuerint. Et certe si linguæ Arabicæ suavitatem cum gravitate mistam, ubertatem & elegantiam considero, non leve quid Muhammedem præstitisse fateor.

Quoniam vero barbaries exiguis *latinae linguæ* terminis includi solet, POESIS autem summum illud est, quod elegantiam styli probat, ut seculum septimum ab

inusta barbariei nota liberem, nomino Poetas egregios
 BRAVLIONEM Episcopum Cæsaraugustanum, (o) COLVM-
 BANVM Abbatem, (p) HONORIVM I. Pontificem Ma-
 ximum, (q) GEORGIVM Pisidam Constantinopolitanæ
 Ecclesiæ diaconum, (r) EVGENIVM Episcopum Toleta-
 num,

(o) Cujus hymnus de S. Aemiliano legitur in actis SS. Ord.
 Bened. T. I. p. 215.

(p) De cujus vena poetica judicari potest ex poematibus, quæ
 leguntur in bibl. max. Patr. T. XII. p. 33. In quibus est Epi-
 stola ad Sethum ita incipiens:

Suspice Sethe libens, & perlege mente serena

Dicta Columbani fida te voce moventis,

Quæ licet ornata careant sermonis honesti,

Nota tamen mentisque pie testantur amorem,

Vive Deo fidens, Christi præceptis sequendo,

Dum modo vita manet, dum tempora certa salutis.

(q) Cujus exstat de Apostolis in Christi ad cælos ascensione
 obstupescens Epigramma ita incipiens:

Luce videt Christum Petrus, quem nocte negavit,

Et cecinit Dominum pergere ad astra suum.

Territus Andreas orat: Misere magister,

In regnum patris collige discipulum.

(r) Cujus poemata exstant. Ex mundi opificio, quod Jambo
 senario scriptum, aliqua adducam.

Aestatis ecce tempus instat nec scio

Quonam modo sol ille flammis lucidus

Momento eodem temporis cursu & para

Hic in sicut nigrore vultus quos cremat,

Idem alibi rursus alba corpora indicat.

Idem aridi sævus satorum ut sint facit,

Reddit liquorem idem vapores humidos,

Hos namque miscet cursibus per ærem.

220 657

) 21 ((

num, (9) DREPANIVM Florum (t) & PETRVM APOLLO-
C 3 NIVM,

(c) Cujus poemata prodierunt cura And. Rivini Lipsiæ 1651. o.

Seligam ex iis sextum contra crapulam:

Propense stomachum qui farcit labe ciborum,

Viscera crassa vehit, sed macro corda gerit.

Decrescit sensu, grandescit corporis actus,

Carnea sit moles, membra caduca ferens.

Gutturis arvina fauces angustat obesas,

Ei perdit liquidos vox male rauca sonos.

Cuncta soporifluo marcescunt ossa tepore,

Ambulat & sterit, nec vigilare valet.

Qui cupit ergo suam doctrinis crescere mentem,

Castiget ventrem, sic homo doctus erit.

Qui curiositates poeticas amant, legant Eugenii Epitaphium proprium:

Excipe, Christe potens, discretam corpore mente M

Ut possim picei poemam vitare barathri.

Grandis inest culpa, sed tu pietate redunda S,

Elæ probra pater, & vite crimina tollE

Ne sim pro meritis sanctorum catibus exul,

Iudice te profe sanctum vidisse tribuna L,

Uis Lector, uno qui sim dinoscere versu?

Signa priora lege, mox ultima nosse valebi S.

Huc pertinet carmen 23. ad Johannem:

O Jo versiculos nexos quia despicias hannes,

Excipe di sollers si nocti jungere visos.

Cerne Ca pascentes dumoso in litore melos,

Et Por viticea verrentes germina cellos.

At subundi petunt lympharum pocula menta,

Atque bu glandifera recubant sub tegmine bulci,

Nunc pas lanigeras ducunt ad pasena tores,

Et soc consumunt fraudantes muvera tura.

Pro tibi quo nostro veniat ex carmine sectus,

Instar Lucilii cogor disrumpere versus.

(c) Cujus

128 688.

NIVM, Collatium presbyterum Novariensem. (u)
Seculi octavi POESIS, ut de *Parisiensi schola* con-
dita, de *technicis Musicorum vocabulis*, hodieque usur-
pandis, & aliis egregie editis rebus, taceam, illustris
valde fuit statoribus. ALTHELMO episcopo Schireburnen-
si, (w) Venerabili BEDA presbytero, (x) ETHELWOL-
FO Bernicio, (y) PAVLO Diacono Aquilejensi, (z) FE-

(t) Cujus supersunt hymni quidam & metra alia, praesertim sacra.
(u) Exstant libri ejus IV. de excidio Hierosolymorum. An-
diamus ipsum poetam: sive initium Libri I.

*Exitium Solyra & tristes à stirpe ruinas,
Totque olim ducibus claram tot regibus urbem,
Servitio turpi & miseranda sorte subactam
Dicere fert animus. Nunc o veneranda canentis
Calliope regina chori, fontisque sacrati
Huc ades, & tecum comites assume sorores.*

(w) Qui heroica quaedam scripsit retrograda. Exstant libri ejus
duo carmine descripti: Primus de laude Virginum; Alter
de octo principalibus vitiis. Item alia nonnulla poetica. Ex
omnibus feligam carmen de Molosso:

*Sic me jam dudum rerum veneranda potestas
Fecerat, ut domini truculentos persequar hostes,
Rictibus arma gerens bellorum praelia patro
Et tamen infantum fugiens mox verbera vito.*

(x) Qui reliquit librum de arte metrica, carmen de Justini
martyrio, hymnos, & heroicum de horologio.

(y) Cujus carmen exstat de origine templi S. Petri apud Ber-
nicios.

(z) Qui hymnos reliquit. Ejus vita S. Scholasticae exstat ver-
sibus reciprocis scripta, & aliud de eadem S. Scholastica car-
men iisdem versibus ita incipiens:

*O Benedicla Soror benedicti numine Christi
Eximique patris o benedicta soror.* Promptra

659.

RIO HILPERICO; (aa) ALCVINO, Caroli M. Præceptore, ipsoque CAROLO Magno Imperatore. (ab)

Seculum nonum eruditos & præstantes & plurimos numero fovisse vel sola Principum eruditio singularis persuadet. LVDOVICVS Pius Romanorum, BASILIVS & LEO Philosophus Constantinopolitani Imperatores, AELFRIDVS Angliæ Rex, & alii, literas & coluerunt & laudaverunt in aliis atque promoverunt. Non tamen hæc & quæ disciplinas singulas concernunt commemoro. Dico solum Nomocanone[m] a PHOTIO hoc seculo scriptum esse, quem hodieque Ecclesia Græca Juris Canonici loco habet. Præterea Abu Jaazar Al MANSVR & Abdalla Al MAMVN Chalifæ sive Principes Saracenorum libros Græcorum & aliorum vertendo & consulendo eruditionem in fastigium aliquod evexerunt, ita ut vel hodie deperdita multa veterum scripta Arabibus debeat studiose servata. Ad POETAS propero, in quibus excellunt ANONYMVS ille, qui Caroli M. vitam scripsit, (ac) BERTHARIVS Abbas Cassinensis, (ad) AMBROSIVS,

*Prompta vacare Deo Scholastica jure vocaris
Cerneris a cunctis prompta vacare Deo.*

(aa) Qui scripsit Epos de congressu Caroli Magni & Leonis Pontificis.

(ab) Qui literas metricas dedit ad Paulum Diaconum. Quin & Rolandi mortem versu deploravit & Epitaphium scripsit Hadriano Papæ.

(ac) Speciminis loco sint primi ad A. 799. versus:
*O quam trista nefas mortalia pectora crebro
Concipiunt, quam præcipiti submersa profundo
Nequitia, dum non leges, non jura verentur,
Horrificos nimium cæci labuntur in actus.* Testis

SIVS Nicander Toletanus, (*ae*) **HINCMARVS** Archiepiscopus Rhemenfis, (*af*) **THEODVLPHVS** primum Abbas Floriacenfis, hinc Aurelianenfis Epifcopus, (*ag*) **RABANVS** Maurus Abbas Fuldenfis poſtea Epifcopus Moguntinus, (*ab*) **STRABVS** Gallus, (*ai*) **MACRVS**, (*ak*) **WANDELBERTVS** Diaconus Prumienfis, (*al*) **HVGVBALDVS**, (*am*) **GALLVS MILO**, (*an*) **ERICVS** Altiffiodorus, (*ao*) **ABBO** monachus S. Germani a Pratis, (*ap*) **AGOBARDVS**, (*aq*)

ENGE-

*Teſtis hic eſt, annus, quo, res indigna relatu,
Crimine Romuleam ſavo maculaverat urbem.*

(*ad*) Cujus exiſtat carmen de S. Benedicſto.

(*ae*) Qui verſibus expreſſit martyrium S. Cyriaci.

(*af*) Qui plura ſcripſit carmina.

(*ag*) Exiſtant ejus carminum Libri VI.

(*ah*) Scripſit poëma de laudibus ſalutiferæ crucis.

(*ai*) Rabani diſcipulus, inſignis poeta, & cum meliori ævo propemodum comparandus, hortulum metro percenſuit.

(*aj*) Qui in eodem argumento verſatus eſt.

(*ak*) Martyrologium abſolvit carmine heroico.

(*al*) Poëma condidit de laude calorum.

(*am*) Qui de ſobrietate carmen ſcripſit.

(*an*) Qui de vita S. Germani verſibus egit.

(*ao*) Diſcipulus Aimoini duobus libris carmine reddidit obſidionem Pariſiorum a Normannis Danisque ſuo ſeculo tentatam.

(*aq*) Cujus carmina ſuperſunt. In iis eſt epitaphium Karoli Magni Imperatoris ita incipiens:

Aurea calorum poſtquam de virgine Chriſtus

Sumpſerat apta ſibi mundi pro crimine membra.

Jam decimus quartus poſt centies octo volabat

Annus fluctivagi meruit quo ſervida cæli

Ætherei Karolus Francorum gloria gentis

Æquæva tranſire, & placidum comprehendere portum.

ENGELMODVS Episcopus (ar) PASCHASIVS Radbertus
 (as) FRECVLPVVS Episcopus Lexoviensis (at) SERVATVS
 Lupus (au) Walafridus STRABVS (aw) SALOMON episco-

D
 pus

(ar) Hucusque opera typographi in excudenda oratione per-
 venerat, cum ab eodem mora iniiceretur diuturnior, quæ
 tamen ansam dedit plura huius argumenti colligendi. Scri-
 ptum vero cum inde enasceretur prolixius, singulari volu-
 mini HISTORIAM POETARVM MEDII ÆVI dicandam
 esse credidi. Itaque nunc solum operis futuri primas ducam
 lineas, atque nomina Poetarum dabo: ex iis, qui elegantius
 scripserunt, specimen exiguum additurus, & quæ in futuro
 opere ope MStorum sum correcturus, aut evulgaturus, in-
 dicabo.

(at) Ejus versus, quos libro de corpore & sanguine Domini præ-
 fixit, cum MSto quodam contuli.

(ar) Chronicorum libris præfixit carmen, ubi ita:

*Te duce, Christe, via facilis nos ire per omnes,
 Quod natura negat, varios, fessosque labores,
 Das qui ansu fragili, das grandia vincere posse,
 Parvula mens trepidat hominum, qua tangere dura
 Miratus tetigisse quidem, gaudet superasse.*

(au) Cujus hymnus aliquis de S. Wigberto ita incipit:

*En piis splendent revoluta votis,
 Annuo nobis veneranda cultu
 Festa Wigberti. Populo frequenti
 Christe faveto.*

(aw) En versus, quos post annum ætatis XV. scripsit:

*Suscipe, sancte pater, pauper que munera Strabus
 Muniti, & ex animo missa revolve libens.
 Nam, quod apud gnaros gaza pretiosius omni est,
 Hoc tibi porrigere viscera nostra volunt.
 Non aurum, non ulla malis obnoxia curis
 Munera, qua incautos sternere sape solent. &c.*

pus Constantiensis (ax) WALDRAMNVS (ay) Ioannes
 TVRPINVS, LIVTHPRANDVS (az) ERMANNICVS monachus
 Elewargensis, ERINFREDVS, ANGILBERTVS Abbas
 Centulensis, IONAS episcopus Aurelianensis, GERWAR-
 DVS, Ermoldus NIGELLVS, HARTMANNVS (ba) CANDI-
 DVS

(ax) Cujus carmen de fratre suo dabo:

Hic, nisi quod libuit, nunquam mihi funditus egit,

Et, quamvis bini, mansimus unus homo.

Qua volui voluit, qua non, hac ipse rejecit.

Quo mihi huic similis inveniendus eris?

(ay) Qui ita ad Salomonem episcopum:

Esto virile decus, patienter vince dolores;

Quod non vitatur, vel toleratur, onus.

Talis erit populus, qualem te viderit esse,

Deque tua facie plebs sua vota metit.

(az) Qui historiarum libris carmina immiscuit, in quibus &
 hi versus:

Clarus ab infuso discedens fidere Phœbus

Zodiaci primum solito conscendere sidus

Incipit, & gelidas dissolvere colle pruinas,

Aeolus atque suos bis binos mittere flatus,

Hungerorum furibunda manus quum gaudet in urbem

Flatibus Aeolii adiuta infundere flammās.

(ba) Qui & Hartmutus dicitur, cuius quinque carmina ex
 MSto quodam vulgabo, nisi jam edita prostant in Canisii
 Lect. Antiq. T. V. Adscribam singulorum inscriptiones, &
 primos versus:

Versus canendi antequam legatur Evangelium.

Sacrata libri dogmata

Portantur evangelici

Cunctis stupenda gentibus

Et preferenda laudibus.

063.

) 7 (

DVS monachus Fuldenfis, EIGIL abbas Fuldenfis,
AIMOINVS monachus S. Germani a Pratis, RATPERTVS
monachus S. Galli (bb) EKKEHARDVS iunior monachus
S. Galli, PRVDENTIVS epifcopus Trecentis, EGINHAR-
DVS Caroli M. a fecretis pofttea Abbas Gandenfis & Se-
lingftadienfis, FLORVS diaconus Lugdunenfis, HEREM-
BERTVS five ERCEMPERTVS diaconus Cafinenfis, BER-
TOLDVS monachus Miciacenfis, AVDRADVS epifco-
pus

D 2

Versus in natale innocentum.

Salve lacteolo decoratum sanguine festum

Salvete innocua corpora fusa neci.

Versus de iisdem.

Cum natus esset dominus

Turbatur rex: incredulus,

Magi tulerunt munera,

Quos stella duxit pravia.

Versus ad processionem diebus dominicis.

Summus & omnipotens genitor, qui cuncta creasti,

Aeternus Christus, filius atque Deus.

Versus ad eucharistiam.

Laudes omnipotens ferimus tibi dona colentes

Corporis immensi sanguinis atque tui.

(bb) Cuius bina carmina in MSto quodam Codice offendi,
quæ si Canisius omiserit Lect. antiq. T. V, publici iuris fa-
ciam, scilicet:

Versus ad processionem diebus festis.

Ardua spes mundi, solidator & inclyte cæli,

Christe, exaudi nos propitius famulos.

Versus ad reginam suscipiendam.

Aurea lux terra, dominatrix inclyte, salve,

Quæ domibus nostris nunc benedicta venit.

pus (bc) CYPRIANVS arthipresbyter Cordubensis, NOT-
 KERVVS Balbulus (bd) HALDOINVS Abbas monasterii
 Altivillarensis, ANGILBERTVS Abbas Corbeiensis, HIL-
 DVINVS abbas S. Dionysii Parisiensis, VVLFAIVS mona-
 chus Elnonensis (be) GILBERTVS monachus Elnon-
 nensis, HALDERICVS Abbas Casinensis, THEOPHANIVS
 diaconus Casinensis, CLAVDIVS monachus Benedi&fi-
 nus,

(bc) Qui in epistola ad Hincmarum archiepiscopum Remen-
 sem ita canit :

*Nobilis ingenii linguam, facunde poëta,
 Cœlitus esse tibi dulci modulamine pandis,
 Dum flagrans animo virtutum pascua lustras;
 Dum salientis aqua perfundis lumina rore.
 Ocyus hinc læta lauri succedis, & umbra
 Pallentis hedera, nec non & pinguis oliva:
 Dans miro nexam capiti de fonte coronam.*

(bd) Cuius versus ad regem suscipiendum in MSto quodam
 Codice, a me usurpato, leguntur. Utrum eos iam ediderit
 Canisius ignoro. En primos carminis:

*Ave beati germinis
 Inviolte rex & inclyte
 Omnis tibi militia*

Occurras ovans cœlitum.

(be) Cujus versus ad Milonem adscribam aliquos:

*Carmina fidereos merito scandentia campos
 Ut vigeant nostro, Milo, favore petis.
 Querum vis tanta est, talique refulget honore,
 Ut nequeant nostro diciet eloquio.
 Aurea materies argento cingitur albo,
 Ornat & eloquium lucida massa suum.
 Non opus, ut nostri decoerentur fame verbi:
 Eius honore vigent, cuius amore nitent.*

nus, ALMANNVS monachus Altvillarensis, REMIGIVS monachus Antifiodorensis, OTFRIDVS monachus Wissenburgensis, BRISTANVS monachus Croylandensis, (bf) ALBERTVS Abbas Gemblacensis, ALVARVS, IOHANNES ecclesiæ Romanæ archidiaconus. (bg)

Seculum *decimum* incrementis gaudet pluribus. *Novella* & βασιλικῶν libri LEONIS in eo conditi, hodieque magnæ auctoritatis. *Character Arabicus* elegantior, auctioribus filio MOVCLAE & filio BAWABI, scribi cœptus. *Phonascis*, vulgo Meistersänger, privilegia indulfit Imperator OTTO II. hacque ratione Germanorum poësin iuvit insigniter. Nolo vero, quoniam secula nostra, ob *styli* imprimis *Latini* neglectum, notam barbariei meruisse censentur, plura commemorare. POETAS solum LATINOS produco. Absit enim, ut cum Viris, alioqui Polyhistoribus, dicamus, nullos hoc seculum habuisse poetas. Contrarium evincunt scripta RHOSVITAE vestalis Gandershemensis, RODVLPHI Tortarii monachi Floriacensis, ODONIS abbatis Cluniacensis, ODILONIS abbatis Cluniacensis, Bio-

D 3 gra-

(bf) Qui in cineres monasterii Croylandensis threnos scripsit, quorum initium:

*Quomodo sola sedes dudum Regina domorum,
Nobilis ecclesia & nuper amica Dei.*

(bg) Cujus epilogus exstat vitæ S. Gregorii Papæ, ubi sic incipit:

*Suscipe Romuleos, pastor venerande, triumphos:
Gregorii Sancti suscipe gesta tui.*

*Qui nituit factis, verbis, scriptisque beatis,
Ut inbar auricomi solis in orbe cluit.*

graphi Berengariani, FRODOARDI Canonici Remensis,
FRIDEGODI monachi Cantuariensis, IOTSALDI mona-
chi, STEPHANI episcopi Leodicensis, GERARDI mona-
chi, WITIKINDI monachi Corbeiensis, ABBONIS abba-
tis Floriacensis (bb) HERIGERI abbatis Laubiensis,
INGELRAMNI vel ANGELRANNI abbatis Centulensis,
SALVI abbatis Alveldensis, NOTGERI abbatis S. Galli,
IOANNIS monachi Elnonensis, LAURENTII monachi
Casinensis, SYRI monachi (bi) ODONIS archiepiscopi
Cantuariensis, EVTRANDI diaconi Ticinensis, RATBODI
episcopi Traiectensis, (bk) UFFINGI monachi.

Secu-

(bb) Qui scripsit epistolam ad Ottonem Imperatorem, nullis,
Aimoino iudice, sapientum istius temporis comparandam
carminibus, cuius primus versus, ut alia taceam, in initio,
medio, et fine carminis, sexies legitur. Dabo primos:

Otto valens Cæsar nOstro tu cede cothurnO
Tot felix atavis quoT cœlo sidera lucent
Te dominum sibi saxo Tulit, & Roma notaviT.
Orbis & ipse cupit sOlo contentus alunno,
Virtutum titulis & Vir cognosceris aqV!

(bi) Qui in vita S. Maioli abbatis Cluniacensis ita:

Martyr ut emeritam certamine sumere palmam,
Utique sui posset perfundi fonte cruoris
Optat, & intrepido profundit salia vultus:
Quod satis est, supraque satis, huc viximus usque.
Nunc faciem penetrare cupit cum spiritus ardens
Christe tuam: tædetque via, tædetque laboris.
Qua breviora patent recti compendia callis
Ite iuvat, via sit trepidis nimis ardua quanquam,
Pro pere fidereos dabitur contingere campos.

(bk) Qui de S. Suiberto carmen scripsit allegoricum, cuius
initium hoc:

Seculum undecimum, ut in reliquis disciplinis
gesta non adducam, POESEOS LATINÆ culturam
debet ALPHANO archiepiscopo Salernitano, GISLEBERTO
monacho Autissiodorensi, AIMOINO monacho Floria-
censi, FVLBERTO episcopo Carnotensi (bl) VILLERAMO
abbati Mersburgensi, GERBERTO Remorum archiepis-
copo postea Pontifici Maximo SYLVESTRIS II. nomine,
MARBODÆO Cenomanensi, DVRANDO abbati Troar-
nensi, ANSELMO archiepiscopo Cantuariensi, SIGEBER-
TO monacho, DITMARO episcopo Mersburgensi, GV-
LIELMO Appulo (bm) WIPPONI, NOTGERO Labioni,

ME-

Lux nova Suintbertus Francos lustravit & Anglos,

Quo clarum fidei lumen utrisque daret.

Saxonicos adiit cultor memorabilis agros,

Vt fereret Christi semen amoris ibi.

Nec sterili ac vacuo Fresonum defuit arvo,

Idque novi fecit germinis esse ferax.

(bl) Producam versus, quibus castitatis gradus definit:

Sex gradibus consummatur perfectio casta:

Primum, dum vigilas fluxum nescire petulcum;

Quem sequitur, lasciva diu non volvere corde;

Tum, ne vel leviter speciem cernendo cupiscas;

Quartus erit: nec simpliciter genitale moveri;

Quintus: ob auditum Veneris nil mente vagari;

Ultimus: in somnis nullo phantasmate ludi.

(bm) Cuius historicum poemā, de rebus Normannorum in

Sicilia, Appulia & Calabria gestis, his incipit:

Gesta ducum veterum veteres cecinere poëta,

Aggrediar vates novus edere gesta novorum:

Dicere fert animus, quo gens Normantica ducta

Venerit Italiam: fuerit qua causa morandi,

Quosve secuta duces Latii sit adeptā triumphum.

METELLO Tegerfensi, GAUFERIO monacho Casinen-
 si, AMATO monacho Casinensi, GVALFREDO episcopo
 Senensi, FVLCOIO subdiacono Meldensi, GVALDONI
 monacho Corbeiensi, ADEMARO monacho Ecolismen-
 si, ADELMANNO episcopo Brixienti, ADELBOLDO epif-
 copo Ultrajectensi, EGEBERTO clerico Leodiensi,
 LEONI Papæ Romano IX, ARNVLFFO monacho, GVN-
 TERO monacho S. Amandi, EKEHARDO monacho
 Gallensi, HERMANNO contracto, CLEMENTI Papæ olim
 GVVIBERTO episcopo Ravennatensi (bn) VRBANO II.
 Papæ (bo) IOANNI archidiacono Barensi, THEODORICO
 Casinensis gymnasii presbytero, ALBERICO Cardinali,
 PANDVLPHO presbytero Capuano, LANDENVLPHO,
 WOLSTANO monacho Wintoniensi (bp) OSVALDO
 monacho Wigornienti, IOANNI Girlandio, MARBODO
 Britanno, BERNONI abbati Augiensi, OSBERTO mona-
 cho Cantuariensi, HELPERICO monacho cœnobii
 S. Gal.

- (bn) Cuius exstant versus ad Anti Papam Urbanum:
*Diceris Urbanus, cum sis proiectus ab urbe;
 Vel muta nomen, vel regrediaris in urbem.*
- (bo) Qui Clementi ita respondisse fertur:
*Clemens nomen habes, sed clemens non potes esse;
 Tradita soluendi cum sit tibi nulla potestas.*
- (bp) Qui libro de vita S. Swithuni, carmine scripto, hanc tem-
 pli cuiusdam descriptionem inseruit:
*Insper excelsum fecistis & addere templum,
 Quo sine nocte manet continuata dies.
 Turris ab axe micat, quo sol oriendo coruscat,
 Et spargit lucis spicula prima sua.
 Quinque tenet patulis segmenta oculata fenestris,
 Per quadrasque plagas pandit ubique vias. &c.*

S. Galli, THEODERICO monacho ordinis S. Benedicti, BERNARDO monacho Corbeienſi in Saxonia, GUIDONI epifcopo Ambianenſi, HARIVLFO abbati Aldemburgenſi, GAUZBERTO monacho Floriacenſi, SMARAGDO, WOLPHELMO abbati Brawillerenſi. Solet vitio verti huius ævi poëtis, quod *rythmicam* fecerunt poëſin Latinam. Verum hæc res, ſiquidem contorti nihil, & impuri, verſibus admifceatur, non eſt improbanda. Nec facile eam poëſeos Latinæ rationem impugnant, niſi qui imitari nequeunt. Certe ipſa SALERNITANA ſchola, quæ ea verſuum ſtructura gaudet, nec barbarum adeo habet ſtylum, nec res & obſervationes de nihilo. (bq) Num eam ſolum ob cauſam rythmica poëſis damnanda, quod veteres ignorarunt Romani? Quid de acroſtichis, centonibus, anagrammatibus, & huius generis pluribus, fiet? Itane & hæc barbariei habes indicia. En noſtrum medio affine ſeculum!

Duodecimo poſt Chriſti natalem ſeculo *Scholasticos*, vulgo dictos, doctores floruiſſe, & ſubtilioris diſſerendi rationis fundamenta ieciſſe, conſtat. Studium *exegeticum* a SALOMONE IARCHI, ABRAHAMO ABEN ESRA, MOSE MAIMONIDE inſigniter promotum. LOTHARIUS Imperator, Saxo, volumine *Digeſtorum*

E

reper-

(bq) Decerpam nunc ſolos illos, quibus, quæ viſus ratio quolibet anni tempore ſit ſalutaris, exponitur, verſus:

Temporibus veris modicum prandere iuberis:

Sed calor æſtatis diſcipulis nocet immoderatis:

Autumni fructus caveas, ne ſint tibi luſtus:

De menſa ſume, quantum vis, tempore brumæ.

reperito *ius Iustinianæum* suæ auctoritati restituit. *Juris Saxonici*, & *Suevici*, volumina, quæ vulgo *specula* audiunt, item *lus feudale Saxonicum*, & *Magdeburgicum*, hoc tempore fuerunt conscripta, & promulgata. *CRATIANI* Concordia discordantium canonum *Iuris Canonici* fontem dedit. A Mauris illustres excitatæ *Academiæ AVERROË*, *AVEMPACE*, *ALGAZALI*, & aliis *fideribus*, coruscantes. Sed sufficiat *styli Latini* cultores indicasse. Non tango *BERNHARDVM* abbatem *Clarævallensem*, qui *eloquentiæ* plane *melleæ* vir habetur. *POETAS* solum *LATINOS*, quos habeo, do *HILDEBERTVM* *Turonensem* archiepiscopum (*br*) *THEODORICVM* abbatem *cœnobii S. Trudonis* in *episcopatu Leodiensi*, *PETRVM* de *Riga* *Canonicum Rhemensem* (*bs*) *AEGIDIVM* clericum *Parisiensem*

(*br*) Cuius *poëma* in *Berengarium* ita incipit:

Quem modo miratur semper mirabitur orbis,
Ille Berengarius non obiturnus obit.

Quem sacra fidei fastigia summa tenentem
Iam dum quinta dies abstulit, ausa nefas:
Ille dies, damnosa dies, & perfida mundo,

Qua dolor & rerum summa ruina fuit.

Qua status Ecclesia, qua spes, qua gloria cleri,
Qua cultor iuris iure ruenit ruit.

(*bs*) Qui *versibus* reddidit *maximam veteris & novi Testamenti* partem, cum *applicatione allegorica*. *Scriptit auctor* *carmine elegiaco*, *exceptis translationibus cantici canticorum*, *lamentationum Jeremiæ*, *libri Jobi*, & *Actuum Apostolorum*, quas *carmine hexametro*, eoque *rythmico*, reddidit. *Opus hoc* *inscribitur AVRORA*. *Typis editum* hucusque non est *integrum*. *Hinc illud*, non *totum tamen*, sed

Oyt.

ensem (bt) M A T T H A E V M Laudunen-
E 2 sem

ex parte, exhibebo in NOTITIA POETARVM MEDII Aevi.
Particulæ, quas dabo, sunt: 1. Præfatio ANONYMI elegiaca de
conscriptoribus Auroræ agens. 2. Emendationes, addi-
tiones, & variæ lectiones, ex MSS. libri *Estheræ*, quem ex Au-
rora decerptum evulgavit Barthius. 3. *Prologus* totius
operis hexametro & pentametro scriptus. 4. *Recapitulatio*
utriusque testamenti, quæ elegiaco scribendi genere gau-
det. Divisa est in distinctiones XXIV. Primæ distinctio-
nis versus caret elemento A. secundæ litera B. tertiæ C.
& ita porro. 5. *Excerpta* quædam ex diversis scripturæ S.
libris. Selegi in primis talia, quæ a textu Ebræo abscedunt.
6. *Liber Ruth*.

En Speciminis loco Prologi initium:

*Initium mundi quales in origine prima
Traxit ab artificis conditione vices.
Que fabrica contenta dedit; que semina rerum;
Omne creatoris munus opusque Dei.
Quodam chirographo Moyse duce carminis huius,
Est animi motus commemorare mei.*

(bt) Is *Auroram* PETRI de Riga correxit, & supplementis auxit,
aliaque adiecit. Ipsi solius est 1. *præfatio* novo testamento
præmissa, quam ex MS. Codice edam. 2. *Epilogus* auroræ,
quam cum præfatione evulgabo. 3. Carmen de numero
librorum utriusque testamenti, & de modo eos legepdi,
quod prioribus subiungam. 4. *Tractatus* de pœna infer-
nali, de quo mox.

Aliquos prologi versus speciminis loco subiungo:

*Munus ab Ægidio missum tibi suscipe queso,
Magne pater, præsul Parisiensis, Odo.
Sæpe aliquo volui vobis servisse videri,
Nec satis adverti, quo modo posset agi.
Donec eo libro, qui bibliotheca vocatur
Causa ad rem faciens, & satis apta, datur.*

sem (bu) ANONYMUM Canonicum Altidiflorensem
(bw) SIGEBERTUM monachum Gemblacensem, GVN-
THERVUM monachum Elvonensem (bx) RVPERTVM
abba-

(bu) Cuius partim, partim Ægidii, opera scriptus est tractatus de eo, quod pœna apud inferos non sit æterna, & rursus è contrario, quod ipsa sit æterna, quem adiunctum reperi MSto cuidam codici Auroræ Petri de Riga, quemque suo tempore typis exscribi curabo.

Primos Matthæi versus dabo:

Manibus inferni non est data pœna perennis,

Namque duplex in eis est data pœna reis.

Credo quod in cœlis largitur gloria iugis,

Cum sit ab æternis motio nulla iugis.

Manibus infernis sic est data pœna perennis

Nam lapsis in eis sit fuga nulla reis.

(bw) Cuius carmen de laude & utilitate Auroræ Petri de Riga ex MStis edam.

Ita inchoat pœma auctor:

Stringere pauca libet bona carminis huius, & ipsum

Laude vel exili magnificare liber.

Hic ea triticea est panisque allata farina

Heb. eo populo de Pharaonis humo.

Hic illud missum de cœlo manna saporem

Omnem gustanti qui sapit ore cibum.

(bx) Qui metro complexus est gesta Friderici Barbarossæ Imperatoris. Titulus poematis, decem libris, absoluti, Li-
gurinus.

Ita pœma suum orditur:

Ardua sollicito versu, memorandaque seclis,

Gesta cæno: mundoque tuos, Friderice, triumphos,

Atque tibi toties conatam illudere frustra

Fortunam, vulgare paro: monstrique biformis

Ambiguos vultus, motusque volubilis orbem

abbatem Tuitiensem, MATTHAËVM Vindocinensem (by)
 BERNHARDVM abbatem Clarevallensem, BERNARDVM
 Morlanensem, PETRVM Abelardum, GVILIELMV M
 Britonem (bz) ALPHANVM archiepiscopum Salernita-
 num, NIGELLVM Wirekerum (ca) SYLVESTRVM Gy-
 raldum, FRANCONEM abbatem Affigeniensem, EAD-
 MERVM episcopum S. Andreæ in Scotia, HERIGERV M
 abbatem Lobiensem, PETRVM Pictaviensem mona-
 chum

E 3

Frenatum virtute tua, casusque sinistros

Exceptos habitu quo prospera mentis eodem.

(by) Cuius historiam Tobiaë elegiaco metro scriptam edidit
 Io. Heringius Bremæ 1642. o. quam editionem cum MSto
 quodam conferens insignes notavi emendationes, quas cum
 publico communicabo.

(bz) Cuius exstant Philippidos libri XII.

Libro I. ita canit:

Ergo age, Musa, viri tam præcellentis honori

Insudare libens studeas, & ab illius anno

Incipe, quo primum sceptro radiavit eburno

Rex novus: iste novi limestibi carminis esto.

Deinde, quibus sub eo meruit pollere triumphis

Francia, prosequere, quo milite colla subegit

Neustria Francigenis, Anglorum rege fugata,

Historiamque sequens, procedens ordine recto,

Litora iura legens ne demergare profundo.

(ca) Cuius Brunellus, sive speculum stultorum, ita incipit:

Auribus immensis quondam donatus a sellus

Institit, ut caudam posset habere parem.

Cauda suo capiti quia se conferre nequibat,

Altius in gemuit de brevitare sua.

Oravit superos, ut, quod natura negasset,

Muneribus vellent condecorare novis.

chum, (cb) PETRUM Mauritium abbatem Cluniacensem, MARBODVM episcopum Redonensem (cc) PETRUM Blefensem procancellarium regis Angliæ, PETRUM Capellanum antea bibliothecarium Cafinensem, SAXONEM grammaticum (cd) PHILIPPVM Harvengium, IOANNEM Sarisberiensem (ce) ARNVLPHVM episcopum

(cb) Cuius panegyricus, Petro Venerabili Abbati Cluniacensi dictus, ita incipit:

Plaudite felices, hilarescite Cluniacenses:

Redditus est vobis moribus alter Hugo.

Nobilis ille fuit, magnisque parentibus ortus:

Hunc quoque præclarum reddit origo patrum.

(cc) Versuum Marbodi in laudem Hildeberti hoc est initium:

Dum tua scripta legens oculos ad nostra reduco,

E cælo terra videor spectare iacentes.

Sublimi nubes excedunt illa volatu:

Hac terris hærent humili reptantia gressu.

(cd) Qui historiæ suæ Danicæ plura carmina inseruit. Ex Libro VIII. specimen prodeat:

Ut sine regressu pronas agit alvens undas,

Sic ætas hominum, cursim labentibus annis,

Irreditura fuit: præceps ruit orbita fati,

Quam generat finem rerum factura senectus.

(ce) Qui Eutheticon scripsit, quod præfationis loco Policratico, sive de nugis curialium & vestigiis philosophorum libris octo eiusdem Ioannis Sarisberienfis, præfigi solet. Audiamus ex Euthetico particulam:

Nummipeta cum libricolis nequeunt simul esse:

Ambos, crede mihi, non capit una domus.

Ergo cave miseros, nec ab his nisi tristitia speres:

Nam miseri cultor, quis nisi stultus, erit?

675

pum Luxoviensem , HENRICVM Septimellensem (cf)

GAL-

*Est antiqua nimis, nimis est sententia vera,
 Quam docuere patres, Ennius atque Cato:
 Tam quod habet, quam quo caret omni desit amico,
 Occupet, incumbat, res aliena tamen.
 Semper abundabit, qui rebus noverit tui;
 Et mens utendi nescia semper eget.
 Pauca potest dives, & plurima pauper habere;
 Nescit egestatem dives, egenus opes.
 Nullus amicus ei, qui multa cupit, nec amicus
 Est sibi, cui nimium res aliena placet.
 Si cupidus fuerit hostis, cāveatur ut hostis,
 Si sit amicus, eo cautior esse stude.
 Iurat? crede minus; non iurat? credere nost;
 Iuret, non iuret, hostis ab hōste cave.
 Et fugias, quos livor edax felicibus hostes
 Sic facit, ut virtus flectere nulla queat.*

(cf) Qui primum magna felicitate gavisus, postea ad summam inopiam redactus, carmen scripsit, quatuor libris distinctum, & hucusque ineditum. Non inelegans poema est, vocabulis solum nonnullis, non illi temporis quidem, hodierno tamen, invisit, infectum. Vel sola autem versuum gravitas facit, ut luce non indignum fuerit visum carmen viris in critico orbe excellentibus, ex quibus solum Marquardum Gudium nomino, qui id sua manu descriptum, & cum variis codicibus collatum, prelo paravisse videtur. Hoc exemplari, quod illustris Guelpherbytana bibliotheca servat, collato cum Codice quodam, quem nostrae Academiae bibliotheca habet, usus sum in exscribendo carmine, quod aliquando Deo volente integrum dabo. Hac vice specimina quaedam inde decerpta exhibeo. Libro primo auctor queritur de sua miseria, secundo ut inde libe-

liberetur optat, tertio a philosophia acrius reprehenditur,
quarto ab eadem rursus erigitur.

En excerptum ex primo libro:

Cui de te fortuna querar? cui? nescio. Quare,

Perfida, me cogis turpia probra pati?

Gentibus opprobrium sum, crebraque fabula vulgi.

Dedecus agnoscit tota platea meum.

Me digito monstrant. Subsannant dentibus omnes.

Uli monstrum monstror dedecorosus ego.

Turba molendini, grex furni, concio templi,

In mea fecundis vocibus acta sonant.

Si me commendet Naso, simusa Maronis,

Si tuba Lucani, vix bona fama foret.

Quem semel horrendis maculis infamia nigrat

Ad bene tergendum multa laborat aqua.

Ex secundo libro sequentes produco versus:

Quae peiora potes meretrix fortuna, noverca

Pessima, Medea dirior, hydra ferox.

Ad nihilum veni. Restans nunc spiritus ossa

Non habet, in quo nil hac tua probra valent.

Morte nocere putas. Foret hac mihi causa salutis.

Dupliciter mors est: morte carere, mihi.

Quam latus quamcunque Deus donaverit horam

Suscipiam. Post hunc stercus in ore tuo.

Quod toties varias sumis furiosa figuras?

Nunc alacris rides. Nunc lacrymosa gemis.

Aurea nunc, nunc sordida; nunc nigra, nunc rubicunda;

Florida nunc, nunc es sordida facta luto.

Semper es inconstans; vaga, mobilis, aspera, caeca,

Instabilis, levior, perfida, surda, fera.

Nunc scio de facto, quod semper culpa redundat

In miserum, qui non, unde tuetur, habet.

Lis quoties oritur aquilas & inter olores

Culpa solet minimis semper iniqua dari.

677

Audiamus & philosophiam tertio libro sic monentem:

Quid tibi cum lacrymis? lacrymarum copia nullum

Participem voti debilis esse facit.

Qui gemit ingeminat sua damna, dolore dolorem

Ampliat, & duplici funere vivus obit.

Quid tibi & iniusta fortuna? Multaque semper

Passus es opprobrii vincula propter eam.

Vis ipsam non esse vagam? Natura repugnat,

Qua dedit instabilem semper & esse vagam.

Non hominem redolens hominis denigrat honorem,

Qui nequit adversis prospera iuncta pati.

Aspera ferre decet. Maturant aspera mentem.

Et bene matura plenius viva sapit.

Per nimios aestus gelidas transiit ad umbras,

Sicque per oppositum dulcia quarit homo.

Quid facis immunde? mundi que immunda quid optas?

Immundus mundus qua tibi munda dabit?

Adde libri quarti primas lineas:

Haecenus unde dolor, & qua fomenta doloris,

Vidimus inventa perfiditate mali.

Nunc opus est morbum lenis ut medicina refrenet,

Atque hostem faciat hostis abesse suum.

Primitus insanas lacrimarum pelle procellas,

Quarum coniugio perditur omne bonum.

Nam dolor attenuat vires, ubi planctus abundat,

Tristitiamque mali decuplat ipse sui.

Si mala dat planctus, malus est hic ergo necesse.

Si malus, ergo nocet. Si nocet, ergo fuge.

Contra marem cape gaudia. Velle refrena.

Atque mali finem semper adesse puta.

Grata superveniet, qua non sperabitur, hora,

Qua compensabit fellea prisca favis.

Una serena dies multorum nubila pensat,

Et luteum tergit, quod facit unda, solum.

F

GAL-

GALFRIDVM Arthurum dictum archidiaconum Mone-
muthensem (cg) GODEFRIDVM Viterbensem (cb)
INNOCENTIVM III. Pontificem Romanum, Scriptorem
ANONYMVVM belli ab Henrico IV. Imp. contra Saxo-
nes suscepti (ci) RODVLFFVM monachum Floriacensem
cognomento Tortarium, MEDIBARDVM, DONNIZO-
NEM presbyterum, GREGORIVM episcopum Tarra-
cinen-

(cg) Cuius vita Merlini, versu heroico non inuenusto ad
Robertum Lincolnensem episcopum scripta, latet MS. in
bibliotheca Cottoniana, teste Guil. Caveo in Hist. Lit. de
scriptor. ecclesiast. ed. Londin. 1688. p. 674.

(cb) Qui scripsit Pantheon, sive Chronicon, soluto partim,
partim ligato stylo.

Speciminis loco producam versus, quibus physicam rationem,
quomodo oves arte Jacobi varii coloris generatae, sic
reddit:

*Mittitur a cerebro semen, quo plasma creatur,
Per medium frontis recipit veniendo meatum,
Cui color imprimitur, quem veniendo capit.
Spermatis aspiciens phantastica cellula semen,
Hanc recipit speciem, cui tunc color ille cohaeret,
Plasmaque consimile forma creata feret.
Qualis erat species virga, cuiusve coloris,
Tale sit in ventre matris semen genitoris,
Fit color interior sicut & ille foris.*

(ci) Inter alia Libro I. haec auctor:
*In Castellant' centum de valle latenti
Procurrunt equites, mediosque feruntur in hostes:
Vt segetes grando maturas proterit olim,
Dispergunt, cadunt, adversos confodiuntque,
Colla metunt gladiis, madet undique terra cruore,
Strataque tam latos texere cadavera campos.*

cinensem (ck) PANDVLPHVM episcopum Ostiensem,
 RICHARDVM iudicem Venusinum (cl) HARIVLVVM
 abbatem Aldemborgensem, ODERISIVM abbatem Ca-
 sinensem (cm) LAVRENTIVM Veronensem Petri II.
 Pisanorum archiepiscopi diaconum, RODVLVVM abba-
 tem cœnobii S. Trudonis in agro Leodicensi, RAY-
 NALDVM Cardinalem (cn) GREGORIVM episcopum
 Sinuessanum (co) AEGIDIVM Parisiensem monachum

F 2 ordi-

(ck) Qui versus de transitu peregrinorum ad sepulchrum
 domini, & captione Hierosolymitanæ urbis rogatu Bernar-
 di Valvensis pulcherrimos fecit teste Petro Diacono de
 vir. illustr. Casinens. cap. 32.

(cl) Cuius exstat libellus de matrimonio duorum senum
 Paulini & Pollæ.

Decerpam inde, quæ de honore vestium auctor scribit:

*Vir geminas vestes quidam gentilis habebat,
 Altera solennis, altera vilis erat.*

Ad mensam regis cum pannis vilibus intrans

Sumtus ut ignotus pellitur inde foras.

Qui mox, abiecta sordenti veste, nitenti

Se tegit, & cœnam quam cito regis adit.

Affurgunt proceres. Meliori veste receptus

Submergit brodio regmine clara dato.

Inde requisitus: faceret cur talia? Vestis,

Non ego, manducet, cui datur, inquit, honor.

(cm) Quem Petrus diaconus versificatoris mirabilis titulo
 ornat in lib. de vir. illustr. Casinens. cap. XXVIII.

(cn) Qui versificandi scientia antiquis per omnia comparan-
 dus: iudice Petro diacono de vir. illustr. Casinens. cap.
 XLIV.

(co) Qui de captione Casinensis cœnobii versus scripsit miri-
 ficos: pronunciante Petro diac. l. c. cap. XXXIII.

ordinis S. Benedicti & medicum (cp) GALFRIDVM
de Vino salvo (cq) BALDWINVM Devonium
Ar-

(cp) Quem Trithemius ad A. 700. refert, castigatus iure a Jo. Alb. Fabricio in notis ad h. l. Certe Trithemium errasse probat scriptor Ægidio nostro coævus, Ægidius Parisiensis auctor Karolini tempore Cœlestini III, ab A. 1191. ad A. 1198. Pontificis Romani, scripti, qui Libro V. de eruditis Parisiensibus illius temporis agens nostrum sine dubio innuit, dum apud Franc. Duchesnium Histor. Francor. Scriptor, T. V. p. 323. ita:

*Nominis ille mei celeberrimus arte medendi
Cum sit & hic ortus, cuius facundia grata est,
Et nunquam laudanda satis, nec in agmine vatium
Nominis extremos fortiri debet honores.*

(cq) Qui, iudice Caveo, plurima ligata oratione venuste, ac supra seculi, quo vixit, sortem eleganter scripsit. Joannes Lelandus his nostrum laudat: Vir quantum illa permittebant tempora, splendidæ, comptæ, & floridæ eloquentiæ.

Felicis ac facilis venæ poetam habet Johannes Mabillonius. Scripsit Poëtriam novam, carmine hexametro, nondum typis expressam, luce tamen maxime dignissimam, quam ideo integram aliquando evulgare animus est. Ulus sum quatuor Codicibus MSS. olim bibliothecæ Gudianæ, nunc Guelferbytanae.

Speciminis loco prodeant sequentes auctoris versus:

*Anglia regnorum regina, superstitute rege
Richardo, cuius pars est diffusio tanti
Nominis, & mundi, cui monarchia relicta
Est soli, secura sedes sub remige tanto.
Rex tuus est speculum, quo tu speculata superbis:
Sydm, de cuius rutilis fulgore: columna,*

Per

687.

Per quam fulta viges: fulmen, quod mittis in hostes,
 Laus, quia pene Deum peringis culmina. Claudam
 Singula: Non illo potuit fecisse priorem
 Nec voluit natura parem. Sed viribus absit
 Profsus habere fidem. Mors est qua fortia vincit.
 Ominibus ne crede tuis, si tempore parvo
 Illuxere tibi. Mox sunt clausura serenum
 Turbida facta diem, ducentque crepuscula noctem.
 Jam cito rumpetur speculum, speculatio cuius
 Gloria tanta tibi. Sidus patietur eclipsin,
 A quo sic splendes. Nutabit rupta columna,
 Unde trahis vires. Cessabunt fulminis ictus,
 Unde tremunt hostes. Eteris de principe serva.
 Omnia leta vale tibi sunt dictura. Quiescis:
 Sudabis. Rides: stebis. Ditescis: egebis.
 Flores: marcebis. Es: vix eris. Attamen istud
 Unde scies? Quid ages? Volucrum rimaberis aura
 Murmura? Vel motus oculo vel Apolline fata?
 Tolle mathematicos. Est augur surdus, aruspex
 Cæcus, & ariolus amens. Prasentia scire
 Fas homini, solique Deo prascire futura.
 Non habet hic patriam. Vetus ille repatriet error,
 Et pater erroris gentilis nutriat illum,
 Quem genuit, quia sana fides a limine tollit
 Ecclesia, tripodas Phæbi, foliumque Sibylla.
 Hoc unum prascire potes, quod nulla potestas
 Esse morosa potest, quia res fortuna secundas
 Imperat esse breves. Si vis exempla, priores
 Respice fortunas. Emarcuit illa priorum
 Florida prosperitas. Atinos subvertit Athenas;
 Ilion Atrides; magna Carthaginis arces
 Scipio; sed Romam multii. Fuit alea sati
 Tempore versa brevi. Brevis est distantia lacti

F 3

Omnia,

*Ominis, & maesti. Nox est vicina dici.
Hæc aliena docent, & te tua fata docebunt.*

Multiplicat entia præter necessitatem Jo. Baleus de scriptor. Britann. Cent. 3. n. 38. ed. Basil. 1557. p. 239. scripta Galfridi nostri enumerans. Nam

I. Opus de arte dicendi ad Innocentium III. Rom. Pontificem, quod prosa & carmine hexametro scriptum esse Baleus perhibet, hocque gaudere initio: *Neustria sub clypeo regis defensa Ricardi* idem puto esse cum poetria nova. Hæc enim in nonnullis Codicibus, & ex iis quos inspexi Gudianis, speciatim in quarto, libellus de artificio loquendi expresse inscribitur. Accedit poetriam nostram Innocentio III. dictam esse. Imo quamvis initium ab adducto sit aliud, tamen carmen: *Neustria* &c. legitur poetriæ insertum vers. 366. seqq. His circumstantiis motus errorem esse pronuntio, quod Baleus librum illum non carmine solo sed & soluto stilo scriptum asserit, neque, licet Jo. Pitseus de illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 262. Baleo faveat, a sententia recedo, donec inspectio eiusmodi codicis contrarium evicerit. Forte glossam interiectam, eamque prosa scriptam, qua & secundus Gudianorum Codicum gaudet, Baleus & Pitseus textum habuerunt.

II. Liber Galfridi ad Guilhelmum Cancellarium, hoc initio: *Quod Pape scripsi munus speciale est* exigua solum particula Poetriæ nostræ, imo eius epilogi.

III. Monodia in obitum regis non videtur differre a carmine lugubri illo, quod Baleo superius dicebatur librum de arte dicendi inchoare.

IV. Carmen ad Cæsarem Henricum pro liberando Rege idem est, credo, cum carmine eiusdem argumenti, poetriæ novæ annexo epilogi vice.

Scriptit & Ganfredus Vineauf, Baleo teste, de statu Romanæ curiæ librum, cuius initium: *Nuper Apostolica Galfridus*
sede

083.

sede relicta. Prodit solo Ganfredi nomine inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesie statu poemata, quæ cum præfatione Matth. Flacii prodierunt Basileæ 1556. o. p. 418. Putavit ineditum carmen Jo. Mabillonius: illudque velut Anonymi scriptum evulgavit in *Analector. Veter. Tom. IV. Paris. 1685. p. 535.* Differunt editiones non lectionibus solum, sed & aliis rebus. Flaciana distichon habet in fine, quo destituitur Mabilloniana. Recte meo iudicio. Stylus evincit, non esse eiusdem autoris carmen, & assutos versus. Mabilloniana editio exhibet præfationem 48. versuum, qua Flaciana caret. Illud vero mireris, editores hos duos, scopo prorsus contrario motos, carmen illud edidisse. Flacius auctorem impugnare, Mabillonius defendere, curiam Romanam credidit, quod vel utriusque editionis inscriptiones ostendunt. Flaciana hæc est: *Ganfredus de statu curia Romana & de eius ironica recommendatione.* Mabilloniana hæc: *Veteris poëta carmen apologeticum, interlocutoribus Ganfrido & Aprile, adversus obtrellatores curia Romana.* Subscribo sententiæ Mabillonii persuasus: 1. Auctoris additissimo erga Pontifices animo, qui ex reliquis scriptis elucet. Præstruo nostrum Galfridum poematis conditorem esse. 2. Lectio carminis scopum apologeticum fuisse probat. Neque occurrunt, quæ ironiæ suspicionem vel levem præbeant. 3. Præfatio versibus 25. sequentibusque scopum carminis, expressis verbis, defensionem esse Papæ, & Curia Romanæ, indicat. Ut itaque vel mala fide suppressisse Flacius præfationem, vel saltim sine causa manifesta defensionem ironicam habuisse, dicendus sit.

Mabillonius defensionem scriptam vult medio decimo tertio seculo ex indicis non satis certis. His tamen positis sequeretur, vel quinquaginta annos intercessisse inter elaborationem poëtriæ novæ, & inter defensionis conscriptionem, quod minus vero simile, vel diversos fuisse Ganfredos binorum poematum auctores. Ego, tertium admittens, Mabillonii fundamen-

Archiepiscopum Cantuariorum ; GVIDONEM presbyterum Casinensem, GODFRIDVM Wintoniensem, PATRYM Cardinalem, HENRICVM Huntingtonensem, GELASIVM Pontificem Maximum, LAURENTIVM Dunelmensem, ALGERVM monachum Corbeienssem (cr) SERLONEM abbatem Fontanum, GVNTHERVVM monachum Elvonensem (cs) EALREDVM abbatem Rhievalensem, ECKARDVM primum abbatem monasterii S. Laurentii quod Vraugia dicitur (ct) THOMAM BECKETVM archiepiscopum Cantuariensem, PETRVM Comestorem presbyterum ecclesie Trecentis (cu)

GVA-
damenta reiicio, & Balei auctoritatem sequor. Iudicent alii, annon & stylus apologie, a stylo poetrie non diversus, mihi faveat, ex specimine sequenti:

Papa brevis vox est, sed virtus nominis huius

Perlustrat quicquid mundus ubique tenet.

Hic est Helias, magni de vertice montis

Cælesti tumidos qui ferit igne viros.

Hic Samson typicus, quo percutiente Philistin,

Stravit millenos faux asinina viros.

Liberat hic idem deprensus vulpibus agros,

Nec iam schismaticis vexat ovile lupus.

Non dubitas forti pater obvius ire leoni,

Maxillisque graves imposuisse manus.

(cr) Qui carmine valens fuit & prosa, teste Jo. Trithemio de scriptor. eccles. n. 128.

(cs) Qui eleganti metro librum scripsit de passione S. Cyriaci, iudice Trithemio de scriptor. eccles. n. 354.

(ct) Qui metro excellens fuit, Trithemio teste l. c. n. 378.

(cu) Qui carmine exercitatus fuit, & prosa, scripsitque utroque stylo quædam præclara opuscula: annotante Trithemio l. c. n. 380.

Bz 280

QUALONEM Britannum, CONRADVM monachum Hir-
faugiensem (cw) GVILHELMVM Ramefeye monachum
Crolandensem, HILDEGARDEM abbatissam cœnobii
S. Ruperti Bingenfis, RICARDVM Plutonem monachum
Cantuariensem, PËTRVM Bladunium ordinis S. Bene-
dicti in cœnobio Malmesberienfi monachum, DANIE-
LEM Churche (cx) RADVLPHVM Albanium, ROGERVM
Cisterciensem (cy) RICHARDVM Præmonstratensem
monachum & Abbatem in Anglia, MAVRITIVM Somer-
setum monachum Fordensem, HENRICVM Suinesium
abbatem Glasconiensem (cz) ANSELMVM archiepisco-
pum Cantuariensem, CONRADVM monachum Brun-
willerensem, RANGERIVM episcopum Lucensem, BAL-
DRICVM abbatem Burguliensem postea archiepisco-
pum Dolensem (da) FVLCHERIVM Carnoten-

G

- (cw) Poëtam insignem, iudicante Trichemio l. c. n. 384.
 - (cx) Quem poëtam elegantem fuisse pronunciat Jo. Baleus scriptor. Britan. Cent. 3. n. 17. ed. Basil. 1557. p. 221.
 - (cy) Cuius encomium D. Mariæ canoris versibus scriptum esse iudicat Baleus l. c. n. 23. p. 224.
 - (cz) Qui latini sermonis elegantiam, oratione tum soluta, tum constructa accurate calluit, & stylo exercuit, indicante Jo. Pitæo de illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 258.
 - (da) Cuius carmina historica exstant in Franc. Duchefne histo-
riæ Francor. scriptor. Tom. IV. ed. Paris. 1641. p. 351.
- Afferam epitaphii, quod scripsit Reginaldo clerico, ali-
quos versus l. c. p. 255.

*Scripta solent veterum mores efferre Catonum,
Mirandos nostris temporibusque suis.
At tua magna fides centum Rainalde Catones
Longe præcessit, iustitieque tenor.*

sem (db) FVLCONEM, GILONEM Parisiensem, SAUFRI-
DVM Grossum monachum Tironiensem, RAYNALDVM
abbatem Vezeliacensem postea archiepiscopum Lug-
dunensem.

Tertio post decimum seculo Poësis Latina culta
in primis fuit ab EBERHARDO Betunijensi (dc) THOMA
Can-
(db) Cuius Historiæ Hierosolymitanæ inserti sunt plurimi
versus, ex quibus sequentes, qui in Franc. Duchesne histo-
ria Francorum scriptoribus Tom. IV. ed. Paris. 1641. legun-
tur, do:

Ensisus extractis currit gens nostra per urbem.

Nec cuiquam parcunt etiam miserere precanti.

Fulgus erat stratum, veluti cum putrida moris

Poma cadunt ramis, agitataque illice glandes.

(dc) Qui scripsit Græcismum versu, ut ipse Eberhardus prodiit
in Labyrintho suo Tr. III. v. 71. 72. Ad quæ verba manu-
scripta quædam glossa observat: esse in hoc carmine pul-
chrum metrum, atque illud præ reliquis poematibus a re-
ctoribus scholarum discipulis prælegendum esse.

Composuit etiam Labyrinthum, sive carmen de miseris
rektoribus scholarum, in quo officia pædagogi exponit, inprimis-
que artis rhetoricæ & poeticæ ideam sistit, ita ut, nisi stylo
gauderet satis eleganti, vel ob solas res in eo traditas legi, me-
reretur. Typis quoniam nondum prodiit, textum omnem ali-
quando ex codicibus quibusdam, maxime Helmstädiensibus,
manuscriptis exhibebo.

Hac vice speciminis loco sint sequentia:

Quis pius est? Christus. Quis habet de virgine carnem?

Christum. Quis mundus crimine? Christus homo.

Parentes minime quia peccavere parentes

Primi, casus ob id in cruce Christus obit.

Omiraanda patris pietas, qua venit ab alto

Filius, humanum vivificare genu.

Cantipratano, IOSEPHO Exoniensi sive DEVONIO Ilica-
nio (dd) SIMONE FRAXINO Canonico Herefordensi, S.
FRANCISCO ordinis huius nominis auctore, MADAMO
abbate Dorensi, GVNTHERO primum scholastico dein-
de cœnobii Parisiensis in dioecesi Basiliensi monacho
G 2 ordi-

Quem posset miseris genitor nato meliorem,

Aut quem maiorem, mittere, quemve parem?

Cur misit? quia tempus erat. Quare? quia lesit

Hofis. Cur? hominum perviciosus erat.

(dd) Qui stylo adeo culto & emendato scripsit, ut opus eius
de bello Troiano quidam Cornelio Nepoti adiudicaverint,
in quibus est editor Basileensis 1541. Samuel vero Dresle-
mius libros sex de bello Troiano Iscanio vindicavit editio-
ne Francofurtensi 1620.

Damus primos Libri sexti versus:

Segnior ex licitis merentia signa catervis

Troia movet, rotant clypei, cristæque gravantur

Luctibus, angustum crebris singultibus aurum

Rumpitur, arma nocent, toto nil agmine latum,

Dulce nihil: signa ipsa minus pugnantia ventis

Mentitas laxant animas, morituræque raris

Flatibus inclinant faciles languere dracones.

At sonipes, animi non argumenta superbi

Iratus iterat voces, non pulvere capio

Multiplicat suspensa, levi vestigia gyro,

Non fremit incertum, sed tota immergitur arvis

Vagula, submittitque equitem, aurigamque perosus

Avertit collo venientia frena reflexo

Stridentem litui gemitum, stridentia reddunt

Iussa tubæ, nullique sonant non trisite tumultum.

ordinis Cisterciensis (de) RICARDO canonico Londinensi (df) Philippo GVALTERO de Castellione (dg) GVILHELMO Peregrino (db) HELINANDO Gallo monacho ordinis Cisterciensis in cœnobio montis Frigidi in dicecesi Bellovacensi (di) IOANNE Hanwillensi cognomento Architrenio monacho ad Albani fanum (dk)

ENGEL-

(de) Quem tanquam poëtam, spiritus & ingenii haud vulgaris, immo ut illo ævo mirandum, proque barbari seculi captu perelegantem, commendant Just. Lipsius, Ic. Casaubonus, Gerh. Joh. Vossius, Conr. Rittershusius apud Caveum in Hist. Lit. Script. Eccles. ed. Londin. 1688. p. 706.

(df) Qui exercitatione longa talis tandem evasit orator & poëta, quales ea aetas rarissimos nutrebat: iudice Jo. Baleo scriptor. Britan. Cent. 3. n. 44. ed. Basil. 1557. p. 242.

(dg) Qui scripsit gesta Alexandri M. eleganti metro. Hic liber in scholis Grammaticorum tantæ dignitatis erat tempore Henrici Gandavenis. ut præ ipso veterum poëtarum lectio negligenteretur, teste Henrico de scriptor. eccles. cap. 20. Poëtam egregium habet Caveus in Hist. Lit. Script. eccles. P. 2. ed. Genev. 1699. p. 230.

(db) Quem poëtam per eam ætatem excellentem habet Jo. Baleus de scriptor. Britann. Cent. 3. n. 45. ed. Basil. 1557. p. 242.

(di) Rhythmos eius tam eruditos & fluidos esse, ut nullis antiquis, aut modernis, quicquam debeant, censet Antonius Loifellius.

(dk) Qui Miraculum eloquentiæ dicitur Lelando. Poeta egregius, ingeniosus & elegans habetur Baleo scriptor. Britan. Cent. 3. n. 49. De diversis rebus diversa composuit poëmata, stylum affibere subiectis materiis applicans, & artificiose concinnans, in gravibus gravitatem Virgili, in mediocribus profluentem Ovidii Nasonis venam, in redarguendo satyricos Horatii sales pertinaciter sectatus est, imo felici.

ENGELBERTO abbate Admontensi, SILVESTRO Giraldo,
GERARDO monacho Cœnobii S. Quintini in Insula,
MAVRITIO Morganio (dl) ROGERO Hovedeno,
ALANO de Insulis Theologo Parisiensi postea episcopo
Autisiodorensi denique monacho Clarevallensi (dm)

G 3 GVAL-
tertantum non consecutus. Scripsit latinissime, &, ut illa
ferebant tempora, elegantissime. Ita iudicat Jo. Pitseus
de illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 267.

(dl) Qui pro sua ætate singularis habebatur poëta, teste Jo. Ba-
leo de scriptor. Britann. Cent. 3. n. 64. ed. Basil. 1557. p. 257.

(dm) Cuius liber de planctu naturæ oratione partim ligata,
partim soluta, scriptus est. Prodiit quidem in Alani operi-
bus studio Caroli de Visch Antverpiæ 1654. p. 281. Potest
autem editio Vischiana in plurimis locis ex MSto quodam,
quod mihi obtigit, emendari. Unde lectiones rectiores ex
Codice scripto suo tempore dabo.

Huc pertinet, præter alia, Alani Doctrinale minus, alias
liber parabolarum, qui legitur in editione Antverpiensi pag. 421.
Offendi eius exemplar manuscriptum titulo: Compilationis
proverbiorum; commentario anonymi illustratum. Misso
commentario lectiones veriores aliquando enotabo. Ut de
vena Alani poëtica iudicium ferri possit ex libro de conquestu
naturæ exordium depromam:

In lacrymas risus, in luctus gaudia verto:

In planctum plausus, in lacrymosa iocos.

Cum sua natura video decreta silere,

Cum Veneris monstro naufraga turba perit.

Cum Venus in Venere pugnant illos facit illas,

Cumque sui magica devorat arce viros.

Non fraus tristitiam, non stertus, fraudis adulter,

Non dolus, imo dolor, parturit, immo parit.

Musarregat. Dolor ipse inbet. Natura precatur,

Ut donem stendo flebile carmen eis.

GVALTERO Morganio, NICOLAO de Braia (dn) GVIL-
HELMO Leycestre vel de Montibus cancellario Lincol-
niensi, SIMONE Stokio magistro generali ordinis Car-
melitarum, IVSTINO Lippiensi (do) GVALTERO Mapes
ar-

(dn) Qui gesta Ludovici VIII. scripsit. inserta Franc. Duchesne
Historiæ Francor. Scriptor. Tom. V. ed. Paris. 1649. p. 290.
Ita inchoat opus suum auctor:

Magnanimi regis Ludovici fortia gesta,

Quam probus extiterit, qua bellica Gallia vidit

Hoc duce regnante, & quanta probitatis honores,

Quoi laudum titulus fuerit, dum vixit, adeptus

Musa refer: cui ni fatales sula sorores

Tam cito rupissent vita, florente inventa

Magnus Alexander, cui totus subditus orbis

Paruit, hic rediens a Gadibus Herculis inque

Ad Gangem, brevis ac humilis succumberet illi,

Respectuque sui Romana gloria gentis

Laudibus & meritis, contemptus fulius esset.

(do) Qui in Lippiflorio suo, sive poemate de primordiis Co-
mitatus Lippiensis, & rebus gestis aliquot Comitum Lippi-
ensium, ita canit:

Festa dies agitur, coeunt cum plebe Quirites,

Fitque modis variis ludus equestris ibi.

Confligunt clypei clypeis, & casside cassis

Tunditur, hastarum fragmina mille volant.

Infatur buxus, quatuntur tympana, clangit

Tibia, scurrarum mobile vulgus adest.

Hic tyro phaleratus equo radiantibus armis

Evolat, hic citius nulla sagitta volat.

Hasta manum, fulgens auro clypeus latus ornat

Cassis & electro vermiculata caput.

Flectit equum frenis, hastas truncare laboras

Miles, in oppositum qui velis ire, repet.

) 55 (

archidiacono Oxoniensi (dp) IACOBO Caietano (dq)
HENRICO Rosla Nienborgensi Saxone (dr) ALEXANDRO
de Villa Dei Minorita Dolensi Aremorico, IOANNE de
S. Omero, CONRADO de Mure præcentore ecclesiæ
Tigurinæ, ADAMO Barkingensi monacho Schirbur-
nensi, AEGIDIO Parisiensi, GERVASIO de Melkeleya (ds)
LEONE Parisiensi, RICARDO Eligenfi monacho
Anguillariano, IOANNE Canonico ordinis S. Augu-
stini

(dp) Quem latine, eleganter, lepide, & facete, omnia scripsisse
fatetur Jo. Pitseus de illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 284.

(dq) En initium carminis de Jubilæo:

Aurea centeno consurgunt secula Phæbo,

Et radiat cæleste inbar, miseratus ab alto

Filius æterni Patris de virgine carnem

Indutus redimitque suo de sanguine culpas,

Grande datum miseris, Romam, qui limina Petri

(Cui referre polos datur & concindere cælum.)

Deproperant, Paulique ducis pia templa revisunt.

(dr) Qui scripsit Herlingsbergam, sive poemation de bello in-
ter Hentricum Mirabilem, Ducem Brunsvicensem & Lu-
næburgensem, ac confœderatos Saxonix Principes, gesto
ob arcem Herlingsbergam. Sequentes ex opere decerpti
sunt versus:

Dux Brunsvicensis optato tempore fretus

Horridus erigitur, ac ira vindice motus,

Dum recolit factum illati, dumque doloris

Pe. pessi, totus gravis & ferus imminet hosti,

Et breviter, corde gaudens, ulciscimur, inquit,

Genus & terra mea mecum. Sic illicet orsus

Exanimatque viros, nunc vos, nunc proterit illos.

(ds) Quem Poëtam per illud seculum felicem habet Baleus de
scrip. Britann. Cent. 3. n. 77. ed. Basil. 1557. p. 266.

stini (*dt*) THOMA Wicke Canonico Oxoniensi, STEPHANO Parisiensi, ALEXANDRO Neckam abbate Excestriensi (*du*) WILHELMO, STEPHANO Langton archiepiscopo Cantuariensi, MICHAELE Blaunpains Cornubiensi (*dw*) GREGORIO Huntyngton Priore Ramesiensi, ALEXANDRO Essebiensi Priore Canonorum regularium D. Augustini (*dx*) IOANNE Grammatico (*dy*) IOANNE de Hayda, IOANNE Hovedeno Pastore (*dz*) IOANNE Peckam archiepiscopo Cantuariensi, IOANNE monacho Bertiniano.

Seculum *decimum quartum* POESI LATINA ornarunt ANONYMVS ille, qui pœnitentiarium lupi, vulpis

- (*dt*) Qui in pœsi quædam satis feliciter scripsit, iudice Jo. Pitseo de illustr. Angl. Scriptor. ed. Paris. 1619. p. 324.
- (*du*) Quem olim pœtam insignem habitum fuisse testatur Baleus de script. Brit. C. 3. n. 86. ed. Bas. 1557. p. 272.
- (*dw*) Qui condendorum carminum peritiam tanquam ab ipsis fontibus hauriebat, unde pœta suo tempore per Angliam & Galliam percelebris fuit, notante Baleo l. c. Cent. 4. n. 10. p. 299.
- (*dx*) Qui, iudice Baleo, inter rarissimos suæ tempestatis rhetores ac pœtas merito celebrandus. De fastis seu sacris diebus elegiaco metro tractatum edidit. In quo maiora festa ac sanctorum per anni circulum vitas pulchre descripsit. Et licet eius carmina non habeantur omni ex parte emuncta, nitida & pura, ut hæc peteret ætas: sunt tamen eruditionis plena, ac plerumque Virgilianum aliquid spirantia. v. Jo. Baleus Scriptor. Britan. Cent. 4. n. 29. ed. Bas. 1557. p. 318.
- (*dy*) Qui rhetor ac pœta insignis olim habitus, teste Baleo l. c. n. 40. p. 325.
- (*dz*) Quem pœtam non vulgarem habet Jo. Pitseus de illustr. Angl. Scriptor. ed. Paris. 1619. p. 356.

93. 100

) 57 (

pis & asini scripsit, (ea) GVIDO presbyter Ferrariensis
(eb) ALBERTINVS Muffatus, ADOLPHVS (ec)

H FRAN-

(ea) Ex confessione asini de integro poëmate iudicium feratur:

*Sum piger, & tardus; Ad sepe frango sacellum,
Ut cadat in luteum pulchra farina solum.
Prataque depopulor; non propria gramina calco;
Patris perminxi sepius ossa mei.
Pondera laturus fugiendo fatigo ministrum;
Sape secururis calce sigillo capui.
Clitellam dorso depono, recalcitro, nunquam
Suscepta mole sponte propinquo mole.
Ecce peregrinus ad sanctum limen iurur
Carpebat socias me comitante vias.
Calceus eius erat vestitus stramine, pendet
Straminis immundo pars aliquanta pede.
Detraho de solea peregrini stramina morsu:
Exiguum fateor sic nocuisse viro.*

(eb) Quem poëtae insignis elogio maëtat Jo. Trithemius de scriptor. eccles. n. 541. dicitque: scripsisse Guidonem tam metro quam prosa non contemnendæ lectionis opuscula.

(ec) Qui scripsit elegiaco carmine fabulas nondum editas, & a me edendas, non quidem ob elegantiam, sed ob iucunditatem. En fabulam VIII.

*Omnes audite. Referam mirabile quoddam
De quodam iuvene, quem Venus angarians.
Huic pater affectans legis sociare cubile,
Ne lenæ possent illaqueare probum.
Luxuria natus incensus putris amore,
Et voluit binos semper habere thoros.
Huic pater, o nate, in noli spernere sanum
Consilium patris: Sufficit una tibi.
Semper vult dux hic stultus habere grabatum.
Se credit posse multa iuventa rudis.*

FRANCISCVS PETRARCHA, ROBERTVS Baston monachus
 Scardeburgensis Carmelita (ed) HERMANNVS de Schil-
 dis ordinis fratrum eremitarum S. Augustini, ADAMVS
 Nutzarde artium magister Oxoniensis (ee) IOHANNES
 BOC-

Convictus tandem precibus patris, inquit: In uno
 Esse ihero cupio temporis articulo.
 A patre pulcra nimis nato virgo sociatur,
 Quam satiare nequit viribus ille suis.
 Eius equus fessus. Inbet hac complere diatam.
 Ille, labore licet, lassus, inersque piger.
 Anno completo cadit in foveam lupus atrox.
 Adsunt rusticuli. De nece sunt queruli.
 Hi dicunt: laqueo; quidam: flamma; perimendum
 Esse lupum. Tumulis hi tumulare volunt.
 Hic dicit: poenam se nosse magis truculentam;
 Qui petiit duplicem semper inire iheron.
 Consultit, ut mulier mala statim (qua solet omni
 Dolo esse plena), pro nece detur ei.
 Queritur inde lupus: Sigisfat ducere sponsam,
 Ut possit vitam continuare suam.
 Nec mora. Raptor eis fertur responsa dedisse
 Talia: Se nolle ducere legitimam.
 Nexibus uxoris nullam servat micocosmus
 Maiorem poenam, credite ruricolae.
 Carius insignem mortem necis volo ferre,
 Quam crude perpetua cum muliere lui.
 Femina prava nece scio quod praeponderat omni.
 Mors transit subito. Femina crebro nocet.

(ed) Poeta laureatus Oxonii: teste Jo. Baleo scriptor. Britann.
 Cent. 4. n. 92.

(ee) Poeta sua tempestate non vulgaris fatente Baleo l. c.
 Cent. 5. n. 63.

Opp. 1190

0590

BOCCATIUS, CONRADVS de Alzey, GVILHELMVS Co-
ventre monachus Carmelitanus, IACOBVS de Bene-
dictis ex ordine Minorum, PETRVS Babyon (ef) VR-
BANVS V. pontifex Romanus, GVALTERVS Wiburne
(eg) COLVCIVS Cancellarius Florentinus, IOHANNES
Bridlynton præses canonicorum regularium in Brid-
lingtonensi cœnobio, RICARDVS Maydeston Carme-
lita Aylesfordiensis (eb) IOANNES Somer Franciscanus.

Incertæ ætatis, mediū tamen ævi, habentur
REMVS FAVINVS (ei) Psevd - OVIDIVS (ek) OFILIVS Ser-
gianus

H 2

- (ef) Qui carmine exercitatus tantum in literis profecit, quan-
tum illa admirabantur secula. Juvenis carmina edidit, ad
quæ pangenda natum dixisses. Ingenium plane illi acutis-
simum neque felix inventio defuit: usque adeo, ut non
raro ad iustam gratiam & carminis maiestatem assurgeret.
Ita Baleus l. c. Cent. 6. n. 23.
- (eg) Qui carminum author magnus enituit. Vnde & encomi-
um Christiparæ virgini carmine hexametro cecinit illi seculo
plane non contemnendo: teste Jo. Baleo Scriptor. Britann.
Cent. 6. n. 24.
- (eb) Johanni Lancastræ duci a confessionibus concordiam
inter Regem Ricardum & cives Londinenses A. 1193. firma-
tam hexametris pentametrisque versibus descripsit, elegan-
tioribus quam solebat ea ætas dare: iudice Baleo l. c. n. 86.
- (ei) Cuius exstant de ponderum deque mensurarum vocabu-
lis carmina. Præfationem adiecit P. Aeolicus, in qua Re-
mum dicit virum undecunque peritum, qui carmine rem
aggressus ita perfecit, ut Phidæ opus appareat.
- (ek) Ex amatoris scriptis, quæ medio ævo confecta sunt, plu-
rima Ovidii nomen falso præ se ferre observant eruditi.
In his est *trium puellarum* liber, qui, quoniam non inele-
gans est, specimen aliquod suppeditavit:

696.

(60)

gianus (el) PAMPHILVS Maurilianus (em) FRANCISCVS

Ab quales humeros, & qualia brachia vidi!

Candida crura nimis non valere minus.

Parva papilla fuit, fuit apta, fuit speciosa.

Si paulo rigida non minus apta fuit.

Pectus erat planum, planus sub pectore venter.

Formabat medium corpus utrumque latus.

Non referam, quamvis poteram meliora referre,

Illam cum vidi, sed tibi non referam.

Vix me continui, cum corpora nuda viderem,

Cum raperem cupida lactea membra manu.

(el) Cuius nomen præ se fert Elegia quædam de pulice, quam se primum evulgare credidit Melch. Goldastus cum Ovidii eroticis Francof. A. 1610. Fallitur tamen. Prodiit enim iam seculo decimo quinto typis expressa. Ea editio longe correctior est Goldastiana, & quoniam Manuscriptis codicibus raritate non cedit, operæ duxi pretium lectiones rectiores enotare NOTITIAE POETARVM MEDII AEVI inferendas.

(em) Hunc autorem prodit Pamphilus sive de arte amandi Elegiæ. Edidit eas cum prædicto scripto Goldastus, non tamen primus. Codex seculo XV. excusus, anteaque laudatus, emendationibus pluribus occasionem subministrat, quas aliquando indicabimus.

Speciminis vice audiamus Galatheam Auctoris:

Pamphile tolle manus. Te frustra nempe fatigas:

Nil valet iste labor. Quod petis esse nequit.

Pamphile tolle manus. Male nunc offendis amicam.

Iamque redibit anus. Pamphile tolle manus.

Hæu mihi quam parvas habet omnis femina vires!

Quam leviter nostras vincis utrasque manus.

Pamphile nostra tuo cum pectore pectora ledis.

Quod me sic tractas est scelus atque nefas.

97.

CISCVS (en) LAVINIVS ordinis prædicatorii (eo) IACO-
BVS presbyter (ep) ANONYMVS auctor Poëtriæ, Albus

H 3

OVI-

Define, clamabo. Quid agis male? detegor a te.

Perfida, me miseram! quando redibit anu?

Surge, precor. Nostras audit vicinia lites.

Qua tibi me tradidit non bene fecit anus.

Huius victor eris facti, licet ipsa reluctet:

Sed tamen inter nos rumpitur omnis amor.

(en) Cuius nomen legitur in Epistola cuiusdam amantis ad quan-
dam puellam, eaque fatis eleganti, quod velex sequentibus
patebit:

Est tibi casaries nitido fulgentior auro,

Collaque non tacta candidiora nive.

Pulchrior humano vultus, lustraque colore

Pectore punicia, purpureaque gena.

Lumina sideribus certant, & labra corallis.

Denique candidius marmore quicquid habes.

(eo) Cuius Epigramma de antiquitate urbis Viennæ ita incipit:

Urbs antiqua, potens armis, clarissima gente

Allobrogum, Ascatis tempore structa fuit.

A decimo octavus qui Celtas rexerat amnem

Condidit hanc Rhodanum fertiliore solo.

Et quia frondosa tentoria fixit in ulmo,

Posteritas ulmi signa decora tulit.

Punica nave fugit cum tecla Venerius, urbem

Hanc tandem voluit nomen habere suum.

(ep) Qui miracula S. Zenonis descripsit carmine ita fluente:

Admiranda nimis miracula visere sancti

Hac placeat, Verona, tui Zenonis amore.

Te precor, alme pater, presul sanctissime Zeno,

Presbyteri servique tui memor esto Jacobi:

Cui licet ingenii modica sunt undique vires,

Ad scribenda tui miracula clara, fidelis

OVIDIUS Juventinus (eq) IULIUS Speratus (er) LEO
Protonotarius sacri palatii Bizantei sub Vatachio
Principe (es) BENIGNVS Flöriacensis.

Ad

Pastoris, qui splendor ades, decus atque corona
Verona, spes, Zeno, tamen mihi suggerit, ille,
Qui populo silicem inssit producere fontes:
Et mihi dulce loqui dabit hic, qui solvit asello
Ora viri, viresque Deum prestabit inermi.

(eq) Cuius elegia de Philomela hoc initio gaudet:

Dulcis amica veni noctis solatia prestans:
Inter aves etenim nulla tibi similis.
Tu Philomela potes vocum discrimina mille,
Mille potes varios ipsa referre modos.
Nam quamvis alie volucres modulamina tentent,
Nulla potest modulis aequivalere tuis.
Insuper est avium spatiiis garrive diurnis.
Tu cantare simul nocte dieque potes.

(er) Cuius elegia de Philomela ita incipit:

Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica,
Nomen ab ambiguo sic Philomela gero.
Transducit Philomela insomnem carmine noctem,
Nos dormire facit, se vigilare docet.
Dic, Philomela, velis cur noctem vincere cantu?
Ne noceat ovis vis inimica meis.
Pestem, dic age, num poteris depellere cantu?
Aut possim, aut nequeam, me vigilare iuvat.

(es) Qui præfationem scripsit libris III. OVIDII de *Vetula*. Audiamus eius initium:

Ovidius Naso Peligni ruris alumnus,
Certus ab exilio se iam non posse reverti,
Et quareus utrumque sibi solatia, librum
Edidit hunc: in eo describens quis modus ipsi

At documentorum aduersus Barbarifcos fatis est. Nunc enim omnia proferri nequeunt, quæ ad diluendam accusationem faciunt. Apparet, credo, abunde ex dictis, aliaque occasione dicendis, medio ævo nec scientiarum culturam, nec librorum apparatus, nec eruditorum defuisse copiam.

Fecit

*Vivendi fuerat tunc, quando vacabat amori,
Quare mutavit, & quomodo postea vixit;
Quidve intendebat simulac ab amore vacavit.*

Fortè etiam ipsorum de vetula librorum aut magnæ illorum partis auctor est Leo. Sunt enim in iis multa ævum mediûm redolentia, quæ tamen non obstant, quo minus plurima in illis ipsis & ingeniosa & elegantia occurrant. Ita, exempli causâ, anum L. II. n. XXXI. ed. Goldast. p. 153. ita pingit:

*Accusant vetulam membrorum turba senilis,
Collum nervosum, scapularum cuspis acuta,
Saxosum pectus, laxatum pelibus uber,
Non uber, sed tam vacuum, quam molle, velut sunt
Bursa pastorum: Venter sulcatus aratro,
Arentes clunes macredine, crudaque crura,
Inflatumque genu vincens adamanta rigore.
Accusant vetulam membrorum marcida turba.*

Cum dies doceat diem, mora que illa, quam dissertatio- nem evulganti imposuerunt obstacula, inquisitionis uberioris occasionem præbuerit, fieri non potuit, quin varia observa- rentur minus recte dicta, varia etiam, dicenda maxime, ne- glecta fuerint. Quapropter non a scopo arbitratus sum alie- num in calce annotationum, dissertationi subiunctorum, eno- tare, quæ dicta superius emaculant. Illustrationi prolixiori quæ inservire poterant HISTORIÆ POESIOS ET POETARVM MEDIÆ AËVI servabuntur. Hac vice prodeant

EMENDANDA ET ADDENDA.

Fecit virorum illius temporis *modestia*, ut sola plerumque *veterum* scriptorum *lectione* contenti sua cogi-

Ad pag. 2. in fine. Scriptor *ecclesiasticum* statum reliquis postponens est Albertus RIPERVS, cuius *Moses Deus Aaronis* in eo est, ut suadeat principibus viris, quæ eos summæ arguerent imprudentiæ. Non difficilis foret fundamentorum, ab auctore structorum, everio. Nolo tamen nunc a scopo discedere, cum, quanti apud eruditos scriptum illud pretii sit, publicæ censuræ commonstrent. Neque sunt adeo, quæ addi possint examini schediasmatis dicti a Præclar. M. Henr. Joh. BÜTEMEISTER, Prælide summe vener. Mart. CHLADENIO, in dissertatione de *promovendis commodis ecclesiæ Evangelico Lutheranæ*, instituto.

Ad pag. 5. seqq. *Pontificum Romanorum* causam agentes nos non ad doctrinas, quod philosophi non erat, sed solam in administrando regimine ecclesiastico prudentiam politicam respicere, verba ipsa quidem dissertationis satis evincunt, denuo tamen monere vilius nobis fuit, ne quis nostræ Ecclesiæ iniuriam fieri suspicetur. Nec summam in rebus sacris potestatem Principibus nonnullis tributam impugno. Sed eam meri arbitrii esse, atque ex pactis venire iudicandam statuo. Divinæ Scripturæ nihil definiunt.

Ad pag. 14. FORTVNATI ineditum habeo carmen de *passione Christi* cuius initium: *Cruce fidelis inter omnes*. Quod vel in *Historia poetarum medii ævi*, vel in singulari *Collectione Poëmarum medii ævi* aliquando evulgabo.

Ad p. 15. Anicium Manlium Severinum BOETHIVM poetam diximus. En speciminis loco metrum I. Libri V. de consolatione philosophiæ:

*Rupis Achemenia scopulis, ubi versa sequentum,
 Recltoribus figit spicula pugna fugax.
 Tigris & Euphrates uno se fonte resolvunt,
 Et mox ab adiunctis dissociantur aquis.*

cogitata *scriptione* non temere proferrent. Eos qui solos pronunciauerit doctos, quorum scripta pervulgantur, famamque conciliant, plurimis, iisque eruditissimis viris iniuriam fecerit. Hodie, in tanta subsidiorum abundantia, & typorum vilitate, multi latent, erudititamen ipsi, eruditioresque persæpe aliis scribrioribus. Medii ævi eruditos quis dicat omnes scriptis innotuisse? quis non infinita eruditionis documenta periisse persuadeatur? Fraudi ergo seculo minus cognito nostra ignorantia, aut eruditis fatorum acerbitas, famam cum scriptis auferens, esse potest minime.

Accedit aliud *modestie* genus. Innumeri nomine *suppresso* scripta vulgarent: publico, re ipsa potius in-

fer-

Si cœuant, cursumque iterum revocentur in unum,

Confluat alterni quod trahit unda vadi.

Convenient puppes & vultu flumine trunci,

Mixtaque fortuitos implicet unda modos.

Quos tamen ipsa vagos terra declivia casu,

Gurgitis & lapsi defluus ordo regit.

Sic qua permissis fluitare videtur habenis,

Fors patitur frenos, ipsaque lege meat.

Ad pag. 6.

FULGENTIVM Ruspenssem Episcopum poemate insectatum esse errores Thrasamundi Regis dixi fide Olai BORRICHII in *Dissertationibus de Poëtiis* p. 81. Fateor me de veritate dictorum dubitare. Exstant Fulgentii libri tres ad Thrasamundum in Operibus eiusdem, prola autem non carmine scripti.

THEODVLVM siue auctorem Eclogæ ad seculum sextum minus recte scriptores referunt, quamvis medii ævi poeta sit. Utitur enim versibus Leoninis. Goldastus illam evulgavit. Mihi itaque vitio non vertetur, credo, rhythmi poematis emendatiores lectiones ex MS. aliquando datur.

servituri, quam gloriam præfixo nomine captaturi.
Fuerunt ab omni ævo iniqui librorum æstimatores,
qui

Ad pag. 20.

GEORGIUS Pisidas Græce scripsit, ideoque e nostris
Poetis eliminandus. Versus, quos velut Georgii adducit Bi-
bliotheca Patrum maxima, sunt editoris FRIDERICI MORELLI.

Ad pag. 21. & 22.

PETRUM APOLLONIUM COLLATIVUM septimi seculi poetis
annumeravi, auctoritate bibliothecæ Patrum maximæ dece-
ptus. Ipse Olaus BORRICHIVS in *Dissertationibus de Poetis* p. 34.
n. 73. falsæ sententiæ favet, scriptoresque literatissimos de vera
Collatii ætate dubitasse observat. Nunc tamen subscribo Jo.
Alb. FABRICII bibliothecæ Latinæ quæ p. 723. sq. edit. Hamburg.
1712. decimo quinto seculo poetam nostrum vindicat.

Ad pag. 22.

ALDHELMI carmen, cuius primus versus ultimus est
si retrogrediaris, acrostichus si descendas, telostichus si ascen-
das, vide in Jo. Pitsei libro *de illustribus Angliæ Scriptor.* ed. Paris.
169. pag. 117. & artificium mirare.

Ad pag. 24.

HVGVBALDVS monachus fuit S. Amandi Elnonenfis coe-
nobii ordinis S. Benedicti. In poemate *de laude calvorum* sin-
gulorum verborum prima litera est C. Adscribam versus ali-
quos curiositatis gratia:

Carmina Clarisonæ Calvis Cantate Camoenæ:

Cum Crescit Capitis Cervicis Calva Corona,

Consortem Cleri Consignat Consorte Calvum,

Capturum Claram, Christo Cedente, Coronam.

Cen Crines Capitis Conviellens Crimina Cordis.

Corde Creatorem Conspiciat, Corpore Cælum

Cælicolas Civis Cupiens Contingere Cultu.

Reliqua aut emendanda aut supplenda maiori antea pro-
missio operi de POETIS MEDII ÆVI servo.

qui nomini vulgo celebrato tribuerent magis, quam scripto ipsi. Hi Anonymos neglexerunt auctores, neque eorum servandorum curam habuerunt debitam.

Interea nimis multa hodieque supersunt monumenta, eruditionis minime barbaræ vestigia. Perisisset, quicquid habemus, Græcorum, Latinorum, aliorumque scriptorum antiquorum, nisi medium ævum ea nobis servasset integra. Hæc sane omnia fictæ barbariei testimonia sunt luculentissima. Quis credat *monachos* rudes, si placet, & indoctos, operam diligenter posuisse in colligendis & describendis codicibus, nisi vel ipsi iis, vel alii, usi fuissent. Scilicet temporis fallendi causa, tædiosum *Codices*, vetustate & squalore infestos, evolvendi, conferendi, & *nitide exarandi*, laborem infumserunt.

Ut autem figmentum, & pigmentum, omne eo clarius pateat, quo utuntur illi, qui barbariem medio ævo tribuunt, in fundamenta ipsa, & *præiudicia*, pendendæ documenta inscitæ, inspiciamus penitius. Vident quippe, & audiunt, *aliquos in quibusdam*, in primis Germaniæ, monasteriis *monachos*, desides fuisse, & eruditionis expertes. Inde, pessima ratione, eandem Angliæ, Galliæ, Italiæ, imo Europæ, & Europæ non solum, sed etiam Asiæ & Africae faciem fuisse arguunt, non cogitantes, quam imperitum sit, & temerarium, suo pede omnia metiri.

Accedit *ignorantia* rerum medio ævo gestarum, Codicumque illius temporis raritas, &, seculis posterioribus, ex præsumpta barbarie *neglectus*. Quam bene

bene autem a nostra ad seculi integri ignorantiam concludatur, peritiores definiant.

Sententiam vero vulgarem de barbarie mediæ ævi iuvit maxime illa hominibus minus sapientibus familiaris virtus, qua sua, & recentiora quæcunque non solum antiquioribus præferunt, sed & cum ignominia & iniuria ante actis illata, extollere conantur. *Typographiæ* subsidio facilius ad communicandos cum orbe libros paruit aditus. Rei utilitate moti eruditi secula priora, commodo illo destituta, barbara pronunciarunt. Iniquè sane, cum Orientis illa pars, quæ Sinenſium eruditione per longum, quod novimus, ævum floruit, dudum plura eiusdem libri exempla excudendi adhibuerit methodum. Communior, fateor, & vulgatio, facta est per typorum artem eruditio, non perfectior. Absit enim, ut excellentiam eruditionis, ex eruditorum multitudine, & subsidiorum copia, iudicemus.

Addo, & hoc a veritate non esse alienum, *Lutheranos* ipsos, suæ religionis amore, veritatem aliquo modo læsisse. Agnoscetes enim insigne beneficium, quod reformatione cultus Christiani ad se derivabatur, lumen illud, quod mutata fidei professione in rebus sacris ortum est, non satis fulgidum fore putarunt, nisi præterita tempora barbariei nomine obcurarentur. In doctrina sacra multo liberiores, & Scripturæ sanctæ, atque Christianismi initis, magis convenientem tractandi rationem ope reformationis inductam esse largior, veritates autem, quas *Lutherus* docuit, ignoratas medio ævo fuisse inficior, testibus ni-
xus

xus veritatis illis, quos Flacius produxit, quosque is ipse ignoravit. Demus autem falsam fuisse theologiam, quæ publica autoritate docebatur, & disciebatur. Falsitas si barbariem innuit, omnis, aut maxima pars veteris eruditionis, Ægyptiorum, Græcorum, & Latinorum, barbara habenda est, imo vel hodie barbaries regnat, cum falsitatum maiori abundemus proventu, quam veritatum, earumque utilium, copia.

Vltimo loco indicabo potissimum calumniæ fontem. Seculis proxime elapsis verborum captatores, *critici*, solos sese putarunt eruditos, & hac sua opinionemundum tantum non universum fascinarunt. Unde, quicquid elegantiae sermonis Latini & Græci non respondere videbatur, barbarie infectum habebatur. Itane *Latina*, & *Græca* linguæ philologiam omnem exhauriunt? Num *linguarum* doctrina eruditionis complectitur ambitum?

Sed inhærere diutius iniustæ incusationi nolo, cum res ipsa contrarium evincat. Venio potius ad illud, cuius gratia hanc conscendi cathedram, atque, postquam pro benivolentissima meorum dictorum auscultatione observantissimas egero gratias, munus mihi clementissime demandatum auspico. POTENTISSIMIS inprimis ac SERENISSIMIS huius ALMÆ IVLIÆ NVTRITORIBVS, præsertim DIRECTORI nunc Indulgentissimo, humillimas persolvo grates, quod me SVÆ ACADEMIÆ doctorem publicum esse gratiosissime iusserunt. Quod pro tam insigni beneficio reddam non habeo, nisi devotissimam mentem, & pias pro universæ AVGVSTÆ BRVNSVIGIO

LVNEBURGENSIS domus incolumitate conceptas, atque ad Deum immortalem fufas preces. Faxit Arbiter rerum humanarum supremus, ut gloria & felicitas tantorum Europæ columnum in maius semper maiusque procrefcatur, quo & nos summa, quæ a subditis sperari potest, felicitate: tranquillitate, iniquam, & præsidio, fruamur.

Deinde Venerando PATRVM ACADEMICORVM Collegio, Præfidi eius Magnifico, & Professoribus reliquis, Patronis meis colendissimis meam observantiam spondeo, &, ut incolumes omnes cum splendidis familiis suis vivant, opto. Ita fiet, ut de eorum favore perenni certus esse possim, quem omni studio & officio mihi ut servem allaborabo.

Denique & Vos prius compello, quam hinc discendam, Generosissimi, Generosi, Nobilissimi, omni virtutum & Eruditionis genere Præstantissimi, mihi que honoratissimi COMMILITONES. Vestris commodis dictum esto, quicquid pro ingenii mei imbecillitate disciplinarum haufi. Excitate benevolentia Vestra conatus meos, &, si quid a me postulari posse putatis postulate Ego per omnem vitam si quid præstare & iuvare valero lubentissime proferam, omnibusque rebus aliis Vestro desiderio satisfaciendi studium antepoſtam.

X2424248

P. 35.

1719, 7

23

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

POLYCARPI LYSERI

PROF. PHILOS. EXTR.

DISSERTATIO

DE

FICTA MEDII Aevi

BARBARIE

IN PRIMIS

CIRCA

POESIN LATINAM

SPECIMINIBVS NON INELEGANTIBVS

CARMINVM EDITORVM ET INEDITORVM

CORROBORATA

HISTORIAE POETARVM

MEDII Aevi

FRAEMISSA.

HELMSTADII,

LITTERIS HERMANNI DANIELIS HAMMIL,

ACAD. TYPOGR. MDCCXIX.

